

ΑΡΘΡΟ 153

Αποδεικτικά στοιχεία

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM λαμβάνουν τα απαιτούμενα μέτρα ώστε, σε περίπτωση παραποίησης δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας σε εμπορική κλίμακα, να μπορούν οι αρμόδιες δικαστικές αρχές, εφόσον ενδείκνυται και κατόπιν αίτησης, να διατάσσουν την κοινοποίηση τραπεζικών, χρηματοοικονομικών ή εμπορικών εγγράφων που ευρίσκονται υπό τον έλεγχο του αντιδίκου, με την επιφύλαξη ότι διασφαλίζεται η προστασία των εμπιστευτικών πληροφοριών.

ΑΡΘΡΟ 154

Μέτρα προστασίας των αποδεικτικών στοιχείων

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, ακόμη και πριν από την εξέταση της αγωγής επί της ουσίας, μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες δικαστικές αρχές να μπορούν, κατόπιν αίτησης του μέρους που προσκόμισε ευλόγως διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία προς τεκμηρίωση των ισχυρισμών του περί προσβολής ή επικείμενης προσβολής του δικαιώματός του διανοητικής ιδιοκτησίας, να μπορούν να διατάσσουν την άμεση και αποτελεσματική λήψη προσωρινών μέτρων για την προστασία των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων που αφορούν την εικαζόμενη προσβολή, με την επιφύλαξη ότι διασφαλίζεται η προστασία των εμπιστευτικών πληροφοριών. Τα εν λόγω μέτρα μπορούν να περιλαμβάνουν τη λεπτομερή περιγραφή, με ή χωρίς λήψη δειγμάτων, ή την πραγματική κατάσχεση των παράνομων εμπορευμάτων και, εφόσον ενδείκνυται, των υλικών και εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή ή/και τη διανομή των εμπορευμάτων αυτών καθώς και των σχετικών εγγράφων.

ΑΡΘΡΟ 155

Δικαίωμα ενημέρωσης

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μεριμνούν ώστε, στο πλαίσιο διαδικασίας που αφορά προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας και κατόπιν αιτιολογημένου και αναλογικού αιτήματος του προσφεύγοντος, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές να μπορούν να διατάσσουν την παροχή πληροφοριών για την προέλευση και για τα δίκτυα διανομής των εμπορευμάτων ή υπηρεσιών που προσβάλλουν δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας από τον παραβάτη ή/και οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο, το οποίο:

- α) βρέθηκε να κατέχει τα παράνομα εμπορεύματα σε εμπορική κλίμακα·
- β) βρέθηκε να χρησιμοποιεί τις παράνομες υπηρεσίες σε εμπορική κλίμακα·
- γ) διαπιστώθηκε ότι παρείχε, σε εμπορική κλίμακα, υπηρεσίες χρησιμοποιούμενες για την προσβολή δικαιώματος, ή
- δ) υποδείχθηκε, από το πρόσωπο των στοιχείων α), β) ή γ), ως εμπλεκόμενο στην παραγωγή, κατασκευή ή διανομή των εμπορευμάτων ή στην παροχή των υπηρεσιών.

2. Οι πληροφορίες της παραγράφου 1 περιλαμβάνουν, εφόσον ενδείκνυται:

- α) τα ονοματεπώνυμα και τις διευθύνσεις των παραγωγών, κατασκευαστών, διανομέων, παρόχων και άλλων προηγούμενων κατόχων των προϊόντων ή των υπηρεσιών, καθώς και των παραληπτών χονδρεμπόρων και των εμπόρων λιανικής·

- β) πληροφορίες για τις ποσότητες που παρήχθησαν, κατασκευάστηκαν, παραδόθηκαν, παραλήφθηκαν ή παραγγέλθηκαν, καθώς και για το τίμημα που εισπράχθηκε για τα εν λόγω εμπορεύματα ή υπηρεσίες.
3. Οι παράγραφοι 1 και 2 εφαρμόζονται με την επιφύλαξη άλλων κανονιστικών διατάξεων, οι οποίες:
- α) παρέχουν στον δικαιούχο δικαιώματα πληρέστερης ενημέρωσης·
 - β) διέπουν τη χρήση, στο πλαίσιο αστικής ή ποινικής διαδικασίας, των πληροφοριών που γνωστοποιούνται βάσει του παρόντος άρθρου·
 - γ) διέπουν την ευθύνη για καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος ενημέρωσης,
 - δ) παρέχουν τη δυνατότητα άρνησης της παροχής πληροφοριών που θα υποχρέωναν το πρόσωπο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 να παραδεχθεί τη συμμετοχή του ιδίου ή στενών συγγενών του στην προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας, ή
 - ε) διέπουν την προστασία της εμπιστευτικότητας των πηγών πληροφοριών ή την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων.

ΑΡΘΡΟ 156

Προσωρινά και προληπτικά μέτρα

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μεριμνούν ώστε οι δικαστικές αρχές να μπορούν, κατόπιν αιτήματος του προσφεύγοντος, να εκδίδουν προσωρινή διαταγή, με σκοπό να προλάβουν κάθε επικείμενη προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας ή να απαγορεύσουν, προσωρινά και εφόσον απαιτείται υπό την προϋπόθεση επαναληπτικής καταβολής προστίμου, τις περιπτώσεις που προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο, τη συνέχιση των προσβολών του εν λόγω δικαιώματος ή να εξαρτήσουν τη συνέχιση της εν λόγω προσβολής από την παροχή εγγύησης με σκοπό να διασφαλισθεί η αποζημίωση του δικαιούχου· μπορεί επίσης να εκδίδεται προσωρινή διαταγή υπό τους ίδιους όρους κατά ενδιαμέσων, οι υπηρεσίες του οποίου χρησιμοποιούνται από τρίτον για την προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας.
2. Προσωρινή διαταγή μπορεί επίσης να εκδίδεται με σκοπό την κατάσχεση ή την απόδοση των εμπορευμάτων για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι προσβάλλουν δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας, προκειμένου να εμποδισθεί η είσοδος ή η κυκλοφορία τους στους εμπορικούς διαύλους.
3. Σε περίπτωση προσβολής που διαπράττεται σε εμπορική κλίμακα, το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες δικαστικές αρχές να μπορούν να διατάσσουν, εφόσον ο προσφεύγων αποδεικνύει την ύπαρξη περιστάσεων που είναι δυνατόν να θέσουν σε κίνδυνο την καταβολή της αποζημίωσης, την προληπτική κατάσχεση των κινητών και ακίνητων περιουσιακών στοιχείων του κατ' ισχυρισμόν παραβάτη, συμπεριλαμβανομένης της δέσμευσης των τραπεζικών του λογαριασμών και των λοιπών περιουσιακών του στοιχείων. Προς το σκοπό αυτό, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να ζητούν την κοινοποίηση τραπεζικών, χρηματοοικονομικών ή εμπορικών εγγράφων ή την απαιτούμενη πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες.

ΑΡΘΡΟ 157

Διορθωτικά μέτρα

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες δικαστικές αρχές, κατόπιν αιτήματος του προσφεύγοντος και με την επιφύλαξη της αποζημίωσης που οφείλεται στο δικαιούχο λόγω της παράβασης και αυτό χωρίς οιαδήποτε αποζημίωση, να διατάσσουν την απόσυρση από τους εμπορικούς διαύλους ή την καταστροφή των προϊόντων για τα οποία διαπιστώθηκε ότι παραβιάζουν δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας.
2. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μεριμνούν για την εφαρμογή ανάλογων μέτρων με δαπάνη του παραβάτη, εκτός εάν συντρέχουν ειδικοί λόγοι για το αντίθετο.

ΑΡΘΡΟ 158

Δικαστικές διαταγές

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μεριμνούν ώστε, όταν έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση με την οποία διαπιστώνεται προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας, οι δικαστικές αρχές να μπορούν να απαγορεύουν στον παραβάτη τη συνέχιση της εν λόγω προσβολής στο μέλλον. Εφόσον τούτο προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο, η μη συμμόρφωση προς την απαγόρευση αυτή υπόκειται, εφόσον απαιτείται, σε επαναλαμβανόμενες χρηματικές ποινές, προκειμένου να διασφαλίζεται η συμμόρφωση. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM εξασφαλίζουν επίσης ότι οι κάτοχοι δικαιωμάτων μπορούν να στραφούν κατά ενδιαμέσου, οι υπηρεσίες του οποίου χρησιμοποιούνται από τρίτο για την προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας.

ΑΡΘΡΟ 159

Εναλλακτικά μέτρα

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μπορούν να προβλέπουν ότι, εφόσον ενδείκνυται και κατόπιν αίτησης του προσώπου έναντι του οποίου ενδέχεται να ληφθούν τα μέτρα που προβλέπονται στο μέρος ΙΙΙ της συμφωνίας TRIPS και στο παρόν κεφάλαιο, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές μπορούν, αντί της εφαρμογής των προβλεπομένων στο μέρος ΙΙΙ της συμφωνίας TRIPS μέτρων, να διατάσσουν την καταβολή χρηματικής αποζημίωσης στον ζημιωθέντα, εάν το εν λόγω πρόσωπο ενήργησε χωρίς δόλο ή αμέλεια, εφόσον η εκτέλεση των εν λόγω μέτρων θα του προκαλούσε δυσανάλογη ζημία και εφόσον η καταβολή χρηματικής αποζημίωσης στον ζημιωθέντα διάδικο κρίνεται επαρκώς ικανοποιητική.

ΑΡΘΡΟ 160

Αποζημίωση

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μεριμνούν ώστε, όταν οι δικαστικές αρχές καθορίζουν την αποζημίωση:
 - α) να λαμβάνουν υπόψη όλα τα σχετικά ζητήματα, όπως τις αρνητικές οικονομικές συνέπειες, συμπεριλαμβανομένης της απώλειας κερδών, τις οποίες υφίσταται ο ζημιωθείς διάδικος, και τα τυχόν αδικαιολόγητα κέρδη που αποκόμισε ο παραβάτης και, εφόσον ενδείκνυται, άλλα στοιχεία, εκτός των οικονομικών παραγόντων, ή

β) εναλλακτικά προς το στοιχείο α), να μπορούν, εφόσον ενδείκνυται, να καθορίζουν την αποζημίωση ως κατ' αποκοπή ποσό βάσει στοιχείων, όπως τουλάχιστον το ύψος των δικαιωμάτων ή λοιπών αμοιβών που θα οφείλονταν αν ο παραβάτης είχε ζητήσει την άδεια να χρησιμοποιεί το επίμαχο δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας.

2. Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο παραβάτης προέβη στην προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας εν αγνοία του ή επειδή δεν είχε βάσιμους λόγους να το γνωρίζει, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν τη δυνατότητα των δικαστικών αρχών να διατάσσουν την ανάκτηση των κερδών ή την καταβολή αποζημίωσης, η οποία μπορεί να είναι προκαθορισμένη.

ΑΡΘΡΟ 161

Δικαστικά έξοδα

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μεριμνούν ώστε το εθνικό δίκαιό τους να περιλαμβάνει μέτρα για την κατανομή των δαπανών, τα οποία γενικά προβλέπουν ότι ο ηττηθείς διάδικος βαρύνεται με τις δαπάνες, εκτός εάν για λόγους δικαίου οι δαπάνες κατανέμονται διαφορετικά.

ΑΡΘΡΟ 162

Δημοσίευση δικαστικών αποφάσεων

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μεριμνούν ώστε, στις δικαστικές προσφυγές που ασκούνται για προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας, οι δικαστικές αρχές να μπορούν να διατάσσουν, κατόπιν αίτησης του προσφεύγοντος και με δαπάνες του παραβάτη, ενδεδειγμένα μέτρα για τη διάδοση των πληροφοριών σχετικά με την απόφαση, συμπεριλαμβανομένης της ανάρτησης της απόφασης καθώς και της πλήρους ή της μερικής δημοσίευσής της. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μπορούν να προβλέπουν και άλλα πρόσθετα μέτρα δημοσιότητας, τα οποία ενδείκνυνται για τις συγκεκριμένες περιστάσεις, συμπεριλαμβανομένης της εμφανούς διαφήμισης.

ΑΡΘΡΟ 163

Συνοριακά μέτρα

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, εκτός εάν προβλέπεται άλλως από το παρόν τμήμα, υιοθετούν διαδικασίες¹ ώστε να παρέχουν τη δυνατότητα στον κάτοχο του δικαιώματος, ο οποίος έχει βάσιμους λόγους να υποπτεύεται ότι είναι πιθανή η εισαγωγή, η εξαγωγή, η επανεξαγωγή, η είσοδος ή η έξοδος από το τελωνειακό έδαφος, η υπαγωγή

¹ Θεωρείται ότι δεν υφίσταται υποχρέωση εφαρμογής των εν λόγω διαδικασιών για τις εισαγωγές προϊόντων που κυκλοφορούν στην αγορά άλλης χώρας εκ μέρους ή με τη συγκατάθεση του κατόχου του δικαιώματος.

σε καθεστώς αναστολής ή η υπαγωγή σε τελωνειακή ελεύθερη ζώνη ή τελωνειακή ελεύθερη αποθήκη προϊόντων που παραβιάζουν δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας¹, να μπορεί να υποβάλλει γραπτή αίτηση στις αρμόδιες διοικητικές ή δικαστικές αρχές για την αναστολή εκ μέρους των τελωνειακών αρχών της θέσης σε ελεύθερη κυκλοφορία ή της κατάσχεσης των εν λόγω εμπορευμάτων.

¹ Για τους σκοπούς του παρόντος τμήματος, νοούνται ως «εμπορεύματα που παραβιάζουν το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας»,

α) τα «εμπορεύματα παραποίησης / απομίμησης» ιδίως:

- i) τα εμπορεύματα, συμπεριλαμβανομένης της συσκευασίας τους, τα οποία φέρουν χωρίς άδεια εμπορικό σήμα ίδιο με το εμπορικό σήμα που έχει δεόντως καταχωρηθεί για τους ίδιους τύπους εμπορευμάτων ή που δεν μπορεί να διακριθεί ως προς τα βασικά χαρακτηριστικά του από το εν λόγω εμπορικό σήμα και το οποίο, ως εκ τούτου, παραβιάζει τα δικαιώματα του κατόχου του εμπορικού σήματος·
- ii) κάθε στοιχείο εμπορικού σήματος (λογότυπος, ετικέτα, αυτοκόλλητο, φυλλάδιο, οδηγίες χρήσης ή έγγραφο εγγύησης), ακόμα κι αν παρουσιάζεται χωριστά, υπό τους ίδιους όρους με εκείνους που ισχύουν για τα εμπορεύματα που αναφέρονται στο σημείο i)·
- iii) οι συσκευασίες που φέρουν εμπορικά σήματα εμπορευμάτων παραποίησης / απομίμησης και παρουσιάζονται χωριστά ή όχι με τα εμπορεύματα που αναφέρονται στο σημείο i)·

β) τα «πειρατικά εμπορεύματα» δηλαδή τα εμπορεύματα που είναι ή περιέχουν αντίγραφα κατασκευασμένα χωρίς τη συγκατάθεση του κατόχου, ή προσώπου δεόντως εξουσιοδοτημένου από τον κάτοχο στη χώρα της παραγωγής, δικαιωμάτων δημιουργού ή σχετικού δικαιώματος ή δικαιώματος σχεδίου, ανεξάρτητα από το εάν έχει καταχωρηθεί ή όχι στο εθνικό δίκαιο·

γ) τα εμπορεύματα τα οποία, σύμφωνα με το δίκαιο του μέρους ΕΚ ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM, στα οποία υποβάλλεται η αίτηση παρέμβασης των τελωνειακών αρχών, παραβιάζουν:

- i) σχέδιο·
- ii) γεωγραφική ένδειξη.

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM συμφωνούν να συνεργάζονται για την επέκταση του πεδίου του παρόντος ορισμού ώστε να καλύπτονται εμπορεύματα που προσβάλλουν όλα τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

2. Εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 52 έως 60 της Συμφωνίας TRIPS. Τυχόν δικαιώματα ή υποχρεώσεις που θεσπίζονται με τις εν λόγω διατάξεις και αφορούν τον εισαγωγέα, εφαρμόζονται επίσης στον εξαγωγέα ή στον κάτοχο των εμπορευμάτων.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΡΘΡΟ 164

Συνεργασία

1. Η συνεργασία αφορά την υποστήριξη της εφαρμογής των δεσμεύσεων και των υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο του παρόντος τμήματος. Τα μέρη συμφωνούν ότι οι δραστηριότητες συνεργασίας είναι ιδιαίτερα σημαντικές κατά τη μεταβατική περίοδο που αναφέρεται στα άρθρα 139 και 140.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7, τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται, μεταξύ άλλων με διευκόλυνση της υποστήριξης, στους ακόλουθους τομείς:

- α) Ενίσχυση των περιφερειακών πρωτοβουλιών, των οργανισμών και γραφείων στον τομέα των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης του προσωπικού και της ανάπτυξης δημόσια διαθέσιμων βάσεων δεδομένων, με σκοπό την αναβάθμιση της περιφερειακής ρυθμιστικής ικανότητας, των περιφερειακών νόμων και κανονισμών, καθώς και περιφερειακή εφαρμογή, σε ότι αφορά τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί για τη διανοητική ιδιοκτησία, οι οποίες διατυπώθηκαν στο πλαίσιο του παρόντος τμήματος, συμπεριλαμβανομένης της επιβολής. Συγκεκριμένα, καλύπτεται η υποστήριξη προς τις χώρες που δεν είναι μέρη, αλλά οι οποίες επιθυμούν να προσχωρήσουν σε περιφερειακές πρωτοβουλίες, καθώς και η περιφερειακή διαχείριση των δικαιωμάτων δημιουργού και των σχετικών δικαιωμάτων.
- β) Υποστήριξη για την κατάρτιση των εθνικών νομοθετικών και των κανονιστικών διατάξεων όσον αφορά την προστασία και την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, τη σύσταση και την ενίσχυση εθνικών γραφείων και άλλων φορέων στον κλάδο των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης του προσωπικού σχετικά με την επιβολή της εφαρμογής· επίσης, υποστήριξη για τη θέσπιση μέσων συνεργασίας μεταξύ των εν λόγω φορέων των μερών και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM, με σκοπό επίσης τη διευκόλυνση της προσχώρησης και της συμμόρφωσης των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM στις Συνθήκες και τις Συμβάσεις που αναφέρονται στο παρόν τμήμα.
- γ) Προσδιορισμός των προϊόντων που θα μπορούσαν να απολαύουν προστασίας ως γεωγραφικές ενδείξεις και οποιεσδήποτε άλλες ενέργειες που στοχεύουν στην επίτευξη της προστασίας για τα εν λόγω προϊόντα ως γεωγραφικές ενδείξεις. Με αυτόν τον τρόπο, το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στην προώθηση και τη διατήρηση των τοπικών παραδοσιακών γνώσεων της βιοποικιλότητας μέσω της θέσπισης γεωγραφικών ενδείξεων.

- δ) Εκπόνηση κωδίκων καλής συμπεριφοράς από εμπορικές ή επαγγελματικές ενώσεις ή οργανώσεις με σκοπό τη συνεισφορά στην επιβολή της εφαρμογής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας σε διαβούλευση με τις αρμόδιες αρχές των μερών και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 165

Γενικός στόχος

Τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία της διαφάνειας των διαδικασιών με ανταγωνιστικές προσφορές για την οικονομική ανάπτυξη, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση των οικονομιών των κρατών CARIFORUM.

ΑΡΘΡΟ 166

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου, νοούνται ως:

- 1) «δημόσιες συμβάσεις», κάθε είδος σύμβασης για προμήθεια εμπορευμάτων, υπηρεσιών ή συνδυασμού αυτών, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών που αναλαμβάνουν οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων, οι οποίοι απαριθμούνται στο παράρτημα VI, για κυβερνητικούς σκοπούς, χωρίς να αποβλέπουν σε εμπορική μεταπώληση ούτε στην εφαρμογή τους για την παραγωγή εμπορευμάτων ή την παροχή υπηρεσιών για εμπορική πώληση, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά. Οι δημόσιες συμβάσεις περιλαμβάνουν συμβάσεις που συνάπτονται υπό μορφή αγοράς, χρηματοδοτικής μίσθωσης, μίσθωσης ή πώλησης με δόσεις, με ή χωρίς προαίρεση αγοράς·
- 2) «φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων», οι φορείς των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM και του μέρους ΕΚ που απαριθμούνται στο παράρτημα VI και που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου·
- 3) «πάροχος», κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή δημόσιος φορέας ή ομάδα τέτοιων προσώπων ή φορέων υπογράφοντος κράτους CARIFORUM ή του μέρους ΕΚ που μπορεί να παρέχει εμπορεύματα, υπηρεσίες ή να εκτελεί εργασίες. Ο όρος αφορά επίσης τους παρόχους εμπορευμάτων και υπηρεσιών ή τους εργολήπτες·
- 4) «εξουσιοδοτημένος πάροχος», ο πάροχος που αναγνωρίζεται από φορέα που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης ότι έχει ικανοποιήσει τις προϋποθέσεις συμμετοχής·

- 5) «επιλέξιμος πάροχος», ο πάροχος που μπορεί να συμμετέχει στις ευκαιρίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων μέρους ή υπογράφοντος κράτους CARIFORUM, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου·
- 6) «κατάλογος πολλαπλής χρήσης», ο κατάλογος των παρόχων για τους οποίους ο φορέας που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης έχει καταλήξει ότι πληρούν τους όρους για συμμετοχή στον εν λόγω κατάλογο, τον οποίο ο προβαίνων στη σύναψη σύμβασης φορέας προτίθεται να χρησιμοποιήσει περισσότερες από μία φορές·
- 7) «νομικό πρόσωπο», κάθε νομική οντότητα που έχει δεόντως συσταθεί ή με άλλο τρόπο οργανωθεί, βάσει του ισχύοντος δικαίου, κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα, η οποία ανήκει στον ιδιωτικό ή στο δημόσιο τομέα, συμπεριλαμβανομένων των εταιρειών, των οικονομικών συνασπισμών μεγάλων επιχειρήσεων, των προσωπικών εταιρειών, των κοινών επιχειρήσεων, των ατομικών επιχειρήσεων ή των ενώσεων·
- 8) «νομικό πρόσωπο μέρους», κάθε νομικό πρόσωπο του οποίου η σύσταση ή η κατ' άλλο τρόπο οργάνωση διέπεται από το δίκαιο του μέρους ΕΚ ή των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM. Σε περίπτωση που τέτοιο νομικό πρόσωπο έχει μόνον την επίσημη έδρα ή την κεντρική διοίκησή του στο έδαφος ενός από τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM ή του μέρους ΕΚ, δεν μπορεί να θεωρείται ως νομικό πρόσωπο μέρους, εκτός αν έχει αναλάβει ουσιαστικές επιχειρηματικές δραστηριότητες στο εν λόγω έδαφος·
- 9) «φυσικό πρόσωπο», υπήκοος κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή υπογράφοντος κράτους CARIFORUM, ανάλογα με την αντίστοιχη νομοθεσία·
- 10) «υπηρεσίες», μεταξύ άλλων οι κατασκευαστικές εταιρίες, εκτός εάν ορίζεται άλλως·

- 11) «γραπτά», κάθε διατύπωση πληροφορίας με λέξεις, αριθμούς ή άλλα σύμβολα συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών μέσων, που είναι δυνατό να αναγνωσθούν, να αναπαραχθούν και να αποθηκευθούν·
- 12) «προκήρυξη προβλεπόμενου διαγωνισμού», η προκήρυξη που δημοσιεύεται από φορέα που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης, με την οποία καλούνται οι ενδιαφερόμενοι πάροχοι να υποβάλλουν αίτηση συμμετοχής, προσφορά, ή και τα δύο.
- 13) «διαγωνισμοί με ανοικτές διαδικασίες», οι διαγωνισμοί στο πλαίσιο των οποίων όλοι οι ενδιαφερόμενοι πάροχοι μπορούν να υποβάλλουν προσφορά·
- 14) «διαγωνισμοί με κλειστές διαδικασίες», οι διαγωνισμοί στο πλαίσιο των οποίων σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου μπορούν να υποβάλλουν προσφορά μόνον οι εξουσιοδοτημένοι πάροχοι που καλούνται από τον προβαίνοντα στη σύναψη σύμβασης φορέα·
- 15) «διαδικασίες με διαπραγμάτευση», οι διαδικασίες στο πλαίσιο των οποίων οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων διαβουλεύονται με τους οικονομικούς φορείς της επιλογής τους και διαπραγματεύονται τους όρους της σύμβασης με έναν ή περισσότερους από αυτούς·
- 16) «τεχνικές προδιαγραφές», οι προδιαγραφές που καθορίζουν τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών που πρόκειται να αποτελέσουν αντικείμενο προμήθειας, όπως η ποιότητα, η απόδοση, η ασφάλεια και οι διαστάσεις, τα σύμβολα, η ορολογία, η συσκευασία, η σήμανση και η τοποθέτηση ετικετών, ή οι διεργασίες και μεθόδους για την παραγωγή τους και οι απαιτήσεις σχετικά με τις διαδικασίες διαπίστωσης της συμμόρφωσης που προβλέπονται από τους φορείς που προβαίνουν στην προμήθεια, οι οποίοι καλύπτονται το παρόν Κεφάλαιο·

- 17) «αντισταθμιστικές ρήτρες» στις δημόσιες συμβάσεις, οιοσδήποτε προϋποθέσεις ή δεσμεύσεις που ενθαρρύνουν την τοπική ανάπτυξη ή και τη βελτίωση του ισοζυγίου πληρωμών, όπως η χρήση τοπικού περιεχομένου, η χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης τεχνολογίας, οι επενδύσεις, το αντισταθμιστικό εμπόριο και οι παρόμοιες ενέργειες.

ΑΡΘΡΟ 167

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου εφαρμόζονται μόνο στους φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων, οι οποίοι παρατίθενται στο παράρτημα 6 και σε σχέση με τις προμήθειες άνω των ορίων που καθορίζονται στο εν λόγω παράρτημα.
2. Τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μεριμνούν ώστε η προμήθεια από τους οικείους φορείς που καλύπτεται στο παρόν κεφάλαιο να πραγματοποιείται με διαφάνεια σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου και των σχετικών παραρτημάτων με ίση μεταχείριση οποιουδήποτε επιλέξιμου παρόχου είτε από τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM είτε από το μέρος ΕΚ σύμφωνα με την αρχή του ανοικτού και αποτελεσματικού ανταγωνισμού.

Α. Υποστήριξη της δημιουργίας περιφερειακών αγορών δημοσίων συμβάσεων

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν την οικονομική σημασία της εδραίωσης ανταγωνιστικών περιφερειακών αγορών δημοσίων συμβάσεων.

2. α) Σε ό,τι αφορά κάθε μέτρο σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις καλυπτόμενων μερών, κάθε υπογράφων κράτος CARIFORUM, συμπεριλαμβανομένων των οικείων φορέων που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων, καταβάλλει προσπάθειες να μη μεταχειρίζεται πάροχο με έδρα σε κράτος CARIFORUM λιγότερο ευνοϊκά από άλλο πάροχο με τοπική έδρα.
 - β) Σε ό,τι αφορά κάθε μέτρο σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις καλυπτόμενων μερών, το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, συμπεριλαμβανομένων των οικείων φορέων που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων:
 - i) καταβάλλουν προσπάθειες να μην εφαρμόζουν διακριτική μεταχείριση έναντι παρόχου με έδρα σε οποιοδήποτε από τα μέρη λόγω του γεγονότος ότι τα εμπορεύματα ή οι υπηρεσίες που παρέχονται από τον εν λόγω πάροχο στο πλαίσιο συγκεκριμένης σύμβασης αποτελούν εμπορεύματα ή υπηρεσίες του άλλου μέρους·
 - ii) δεν επιφυλάσσουν σε πάροχο με τοπική έδρα μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν που έχουν σε άλλο πάροχο με τοπική έδρα ανάλογα με το βαθμό ξένης συμμετοχής ή ιδιοκτησίας από φορείς ή υπηκόους οιοδήποτε υπογράφοντος κράτους CARIFORUM ή του μέρους ΕΚ.
3. Με την επιφύλαξη της παραγράφου Α.4, κάθε μέρος, συμπεριλαμβανομένων των οικείων φορέων που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων, επιφυλάσσει, σε ό,τι αφορά κάθε μέτρο σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις καλυπτόμενων μερών, για τα εμπορεύματα και τις υπηρεσίες του άλλου μέρους και για τους παρόχους του άλλου μέρους που διαθέτει τα εμπορεύματα ή τις υπηρεσίες οποιουδήποτε μέρους, μεταχείριση η οποία δεν είναι λιγότερο ευνοϊκή με τη μεταχείριση του μέρους, συμπεριλαμβανομένων των οικείων φορέων που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων, ως προς τα εγχώρια αγαθά, τις υπηρεσίες και τους παρόχους.
4. Τα μέρη δεν υποχρεούνται να παρέχουν τη μεταχείριση που προβλέπεται στην παράγραφο Α.3, εκτός αν έχει ληφθεί σχετική απόφαση από το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-ΕΚ. Η εν λόγω απόφαση μπορεί να καθορίζει σε ποιες δημόσιες συμβάσεις και υπό ποιες συνθήκες μπορεί να εφαρμόζεται η αναφερόμενη στην παράγραφο Α.3 μεταχείριση από κάθε μέρος.

Β. Κανόνες αποτίμησης

Οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων δεν προβαίνουν σε μέθοδο αποτίμησης, ούτε σε καταμερισμό της δημόσιας σύμβασης, με σκοπό να αποφύγουν την εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου. Η αποτίμηση λαμβάνει υπόψη όλες τις μορφές αποζημίωσης, όπως ασφάλιστρα, τέλη, προμήθειες και τόκους.

Γ. Εξαιρέσεις

1. Καμία διάταξη του παρόντος Κεφαλαίου δεν θεωρείται ότι εμποδίζει υπογράφων κράτος CARIFORUM ή το μέρος ΕΚ από την επιβολή ή την επιβολή της εφαρμογής μέτρων που αφορούν εμπορεύματα ή υπηρεσίες ατόμων με αναπηρία, φιλανθρωπικών ιδρυμάτων ή εργασίας στις φυλακές.
2. Το παρόν Κεφάλαιο δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες πράξεις:
 - α) για την απόκτηση ή μίσθωση γηπέδων, υφιστάμενων κτιρίων ή άλλης ακίνητης περιουσίας ή των σχετικών δικαιωμάτων·
 - β) εξωσυμβατικές συμφωνίες ή οποιαδήποτε μορφή ενίσχυσης που παρέχεται από μέρος ή υπογράφων κράτος CARIFORUM, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών συνεργασίας, των επιχορηγήσεων, των δανείων, της εισφοράς στο κεφάλαιο, των εγγυήσεων και των φορολογικών κινήτρων·

- γ) προμήθεια ή αγορά των υπηρεσιών για φορολογικές υπηρεσίες ή το θεματοφυλάκιο, υπηρεσιών εκκαθάρισης και διαχείρισης για δημοσιονομικούς οργανισμούς, ή υπηρεσίες που αφορούν την πώληση, την απόσβεση και τη διανομή τίτλων δημόσιου χρέους, συμπεριλαμβανομένων των δανείων και των κρατικών ομολόγων, των εντόκων γραμματίων, και άλλων τίτλων·
- δ) αγορά, ανάπτυξη, παραγωγή ή συμπαραγωγή προγραμμάτων που προορίζονται για μετάδοση από ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς καθώς και συμβάσεις για τον χρόνο μετάδοσης·
- ε) υπηρεσίες διαιτησίας και συμβιβασμού·
- στ) δημόσιες συμβάσεις εργασίας·
- ζ) υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης·
- η) προμήθεια γεωργικών προϊόντων στο πλαίσιο προγραμμάτων γεωργικής στήριξης και προγραμμάτων επισιτιστικής βοήθειας·
- θ) διακυβερνητική προμήθεια·

ι) προμήθεια:

- i) με άμεσο στόχο την παροχή διεθνούς ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένης της αναπτυξιακής βοήθειας·
- ii) που προβλέπεται στο πλαίσιο συγκεκριμένης διαδικασίας ή προϋπόθεσης διεθνούς συμφωνίας που αφορά τη στάθμευση στρατιωτικών δυνάμεων ή την κοινή εφαρμογή σχεδίων μέρους ή υπογράφοντος κράτους CARIFORUM με μη μέρος·
- iii) προς υποστήριξη των στρατιωτικών δυνάμεων που βρίσκονται εκτός του εδάφους ενδιαφερομένου μέρους ή υπογράφοντος κράτους CARIFORUM·
- iv) στο πλαίσιο συγκεκριμένης διαδικασίας ή προϋπόθεσης διεθνούς οργανισμού που χρηματοδοτείται από διεθνείς επιχορηγήσεις, δάνεια, ή άλλη μορφή ενίσχυσης, εφόσον η διαδικασία ή η προϋπόθεση που εφαρμόζεται δεν συνάδει με το παρόν Κεφάλαιο.

ΑΡΘΡΟ 168

Διαφάνεια των δημόσιων συμβάσεων

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 180 παράγραφος 4, κάθε μέρος ή υπογράφων κράτος CARIFORUM δημοσιεύει εγκαίρως όλους τους νόμους, κανονισμούς, τις δικαστικές αποφάσεις, τις διοικητικές αποφάσεις γενικής ισχύος και τις διαδικασίες που αφορούν τις δημόσιες συμβάσεις που καλύπτονται από το παρόν Κεφάλαιο, καθώς και τις μεμονωμένες εταιρείες δημοσίων συμβάσεων, στις κατάλληλες δημοσιεύσεις που αναφέρονται στο παράρτημα VII, συμπεριλαμβανομένων των επίσημα αναγνωρισμένων ηλεκτρονικών μέσων. Κάθε μέρος ή υπογράφων κράτος CARIFORUM δημοσιεύει έγκαιρα κατά τον ίδιο τρόπο όλες τις τροποποιήσεις στα λόγω μέτρα, και, εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, ενημερώνει τα άλλα μέρη για τυχόν τροποποιήσεις.
2. Τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM υποχρεούνται να διασφαλίζουν ότι οι φορείς του προβαίνουν στη σύναψη σύμβασης πραγματοποιούν αποτελεσματική ενημέρωση σχετικά με τις ευκαιρίες υποβολής προσφορών στο πλαίσιο των σχετικών διαδικασιών, παρέχοντας στους επιλέξιμους παρόχους όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για τη συμμετοχή στην εν λόγω διαδικασία. Κάθε μέρος συγκροτεί και διατηρεί ιδιαίτερη κατάλληλη διευκόλυνση σε απευθείας σύνδεση για την προώθηση της αποτελεσματικής διάδοσης των ευκαιριών για δημόσιες συμβάσεις.
 - α) Η τεκμηρίωση υποβολής προσφορών που παρέχεται στους παρόχους περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που τους επιτρέπουν να υποβάλλουν τις κατάλληλες προσφορές.
 - β) Στις περιπτώσεις που οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων δεν προσφέρουν ελεύθερη άμεση πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα για την υποβολή προσφορών και σε άλλα δικαιολογητικά έγγραφα με ηλεκτρονικά μέσα, οι φορείς παρέχουν αμέσως την τεκμηρίωση για την υποβολή προσφορών κατόπιν αίτησης οιασδήποτε επιλέξιμου παρόχου των μερών.

3. Για κάθε σύμβαση που καλύπτεται από το παρόν Κεφάλαιο, οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων, εκτός αν προβλέπεται άλλως, δημοσιεύουν εκ των προτέρων προκήρυξη προβλεπόμενου διαγωνισμού. Διατίθεται πρόσβαση σε κάθε προκήρυξη καθόλη τη διάρκεια της προθεσμίας που καθορίζεται για την υποβολή προσφορών σχετικά με το συγκεκριμένο διαγωνισμό.
4. Κάθε προκήρυξη σχεδιαζόμενου διαγωνισμού περιλαμβάνει τουλάχιστον τις εξής πληροφορίες:
- α) επωνυμία, ταχυδρομική διεύθυνση, αριθμό φαξ, ηλεκτρονική διεύθυνση (εφόσον διατίθεται) του φορέα που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης και, εφόσον διαφέρει, διεύθυνση στην οποία μπορούν να αποστέλλονται όλα τα έγγραφα σχετικά με το διαγωνισμό·
 - β) την επιλεγείσα διαδικασία διαγωνισμού και το είδος της σύμβασης·
 - γ) περιγραφή του προβλεπόμενου διαγωνισμού, καθώς και τις ουσιώδεις προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί η σύμβαση·
 - δ) κάθε όρο που πρέπει να πληρούν οι πάροχοι για συμμετοχή στο διαγωνισμό·
 - ε) προθεσμίες υποβολής προσφορών και, κατά περίπτωση, τυχόν προθεσμίες υποβολής αιτήσεων συμμετοχής στο διαγωνισμό·
 - στ) όλα τα κύρια κριτήρια για την ανάθεση της σύμβασης, και
 - ζ) εάν είναι δυνατόν, τους όρους πληρωμής και κάθε άλλο όρο.

5. Οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων ενθαρρύνονται να δημοσιεύουν όσο το δυνατόν νωρίτερα κάθε δημοσιονομικό έτος ανακοίνωση σχετικά με τους προβλεπόμενους διαγωνισμούς. Η ανακοίνωση αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει το αντικείμενο του διαγωνισμού και την προβλεπόμενη ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης του προβλεπόμενου διαγωνισμού.
6. Οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων και λειτουργούν στο πλαίσιο των επιχειρήσεων κοινής ωφελείας μπορούν να χρησιμοποιούν την εν λόγω ανακοίνωση σχετικά με τον προγραμματισμό τους για τους διαγωνισμούς ως ανακοίνωση προβλεπόμενου διαγωνισμού, με την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνει όσο το δυνατόν περισσότερες από τις πληροφορίες που παρατίθενται στην παράγραφο 4, καθώς και δήλωση σύμφωνα με την οποία οι πάροχοι πρέπει να εκφράζουν το ενδιαφέρον τους για το διαγωνισμό στο σχετικό φορέα.

ΑΡΘΡΟ 169

Μέθοδοι σύναψης συμβάσεων

1. Με την επιφύλαξη της μεθόδου σύναψης δημοσίων συμβάσεων που εφαρμόζεται για οποιαδήποτε συγκεκριμένο διαγωνισμό, οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων μεριμνούν ώστε οι εν λόγω μέθοδοι να καθορίζονται στην προκήρυξη του σχεδιαζόμενου διαγωνισμού ή στα έγγραφα υποβολής προσφορών.
2. Τα μέρη ή τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μεριμνούν ώστε οι οικείες νομικές και κανονιστικές διατάξεις να περιγράφουν σαφώς τους όρους σύμφωνα με τους οποίους οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη δημοσίων συμβάσεων μπορούν να εφαρμόζουν διαδικασίες προσφοράς με διαπραγμάτευση. Οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων δεν εφαρμόζουν τις εν λόγω μεθόδους με σκοπό τον περιορισμό της αδιαφανούς συμμετοχής στη διαδικασία του διαγωνισμού.

3. Κατά τη διεξαγωγή διαγωνισμού με ηλεκτρονικά μέσα, ο φορέας που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης:

- α) εξασφαλίζει ότι ο διαγωνισμός διεξάγεται με τη χρήση γενικά διαθέσιμων και διαλειτουργικών προϊόντων και λογισμικού τεχνολογίας της πληροφορίας, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν την επαλήθευση και την κρυπτογράφηση των πληροφοριών· και
- β) διατηρούν μηχανισμούς που εξασφαλίζουν την προστασία και την πρόληψη της μη ενδεδειγμένης πρόσβασης στις αιτήσεις συμμετοχής και στις προσφορές.

ΑΡΘΡΟ 170

Διαγωνισμοί με κλειστές διαδικασίες

1. Στις περιπτώσεις που εφαρμόζονται κλειστές διαδικασίες προσφοράς, οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων:

- α) δημοσιεύουν προκηρύξεις προβλεπόμενου διαγωνισμού·
- β) με την προκήρυξη του προβλεπόμενου διαγωνισμού, καλούν τους επιλέξιμους παρόχους να υποβάλουν αίτηση συμμετοχής·
- γ) επιλέγουν τους παρόχους προς συμμετοχή στο διαγωνισμό με κλειστές διαδικασίες με δίκαιο τρόπο· και
- δ) επισημαίνουν την προθεσμία για την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής

2. Οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη σύμβασης αναγνωρίζουν ως εξουσιοδοτημένους παρόχους όλους τους παρόχους που καλύπτουν τους όρους συμμετοχής στο συγκεκριμένο διαγωνισμό, εκτός αν ο φορέας που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης δηλώσει στο πλαίσιο της προκήρυξης ή, εφόσον διατίθενται δημοσίως, στην τεκμηρίωση για το διαγωνισμό, κάθε περιορισμό στον αριθμό των παρόχων που μπορούν να υποβάλλουν προσφορά και τα αντικειμενικά κριτήρια για τον εν λόγω περιορισμό.
3. Στις περιπτώσεις που η τεκμηρίωση για το διαγωνισμό δεν διατίθεται δημόσια από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης που αναφέρεται στην παράγραφο 1, οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων μεριμνούν ώστε τα εν λόγω έγγραφα να διατίθενται ταυτόχρονα σε όλους τους εξουσιοδοτημένους επιλέξιμους παρόχους.

ΑΡΘΡΟ 171

Διαγωνισμοί με διαδικασίες με διαπραγμάτευση

1. Κατά την εφαρμογή των διαδικασιών με διαπραγμάτευση, οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη σύμβασης μπορούν να επιλέγουν να μην εφαρμόζουν τα άρθρα 168, 169 παράγραφοι 1 και 3, 170, 173 παράγραφος 1, 174, 175, 176 και 178.
2. Οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων μπορούν να αναθέτουν τις δημόσιες συμβάσεις με διαδικασίες με διαπραγμάτευση, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - α) όταν δεν έχουν υποβληθεί κατάλληλες προσφορές στο πλαίσιο διαγωνισμού με ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες, υπό τον όρο ότι οι απαιτήσεις της αρχικής προσφοράς δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιαστικά·

- β) όταν, για λόγους τεχνικούς, καλλιτεχνικούς ή σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, η σύμβαση μπορεί να εκτελεσθεί μόνον από συγκεκριμένο πάροχο και δεν υπάρχει λογική εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο·
- γ) όταν, για λόγους εξαιρετικά έκτακτης ανάγκης που προκύπτει λόγω απρόβλεπτων για το φορέα γεγονότων, τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες δεν μπορούσαν να παρασχεθούν εμπρόθεσμα μέσω διαγωνισμών με ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες·
- δ) για συμπληρωματικές παραδόσεις εμπορευμάτων ή υπηρεσιών από τον αρχικό πάροχο, όταν η αλλαγή του παρόχου θα υποχρέωνε το φορέα να προβεί στη σύναψη σύμβασης για να προμηθευτεί εξοπλισμό ή υπηρεσίες που δεν πληρούν τις απαιτήσεις αμοιβαίας αντικατάστασης με τον ήδη υπάρχοντα εξοπλισμό, ή υπηρεσίες που εντάσσονται στο πλαίσιο της αρχικής προσφοράς και ο εν λόγω διαχωρισμός θα προκαλούσε σημαντικές δυσλειτουργίες ή ουσιαστική αλληλεπικάλυψη του κόστους για το φορέα που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης·
- ε) όταν κάποιος φορέας προμηθεύεται πρωτότυπα ή το πρώτο αντίγραφο προϊόντος ή υπηρεσίας, που έχουν αναπτυχθεί μετά από αίτησή του κατά τη διάρκεια και για το σκοπό συγκεκριμένης σύμβασης για έρευνα, πείραμα, μελέτη ή πρωτότυπη ανάπτυξη·
- στ) όταν πρόσθετες υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική σύμβαση αλλά που βρίσκονταν εντός των στόχων των αρχικών εγγράφων του διαγωνισμού, έχουν καταστεί, λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων, αναγκαίες για την ολοκλήρωση των υπηρεσιών που περιγράφονται σε αυτήν. Ωστόσο, η συνολική αξία των συμβάσεων που ανατίθενται για τις πρόσθετες υπηρεσίες δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% του ποσού της κύριας σύμβασης·

- ζ) για νέες υπηρεσίες που συνίστανται στην επανάληψη παρόμοιων υπηρεσιών, οι οποίες συμμορφώνονται με βασικό σχέδιο για το οποίο ανατέθηκε η αρχική σύμβαση μετά από ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες διαγωνισμού, και για τις οποίες ο φορέας που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης είχε επισημάνει στην προκήρυξη προβλεπόμενου διαγωνισμού ότι ενδέχεται να εφαρμοσθούν διαδικασίες με διαπραγμάτευση κατά την ανάθεση συμβάσεων για τις εν λόγω νέες υπηρεσίες·
- η) για προϊόντα που αγοράζονται από αγορά εμπορευμάτων·
- θ) στην περίπτωση συμβάσεων που ανατίθενται σε νικητή διαγωνισμού σχεδίου· όταν υπάρχουν αρκετοί επιτυχείς υποψήφιοι, καλούνται να συμμετάσχουν στις διαπραγματεύσεις σύμφωνα με την προκήρυξη προβλεπόμενου διαγωνισμού ή τα έγγραφα του διαγωνισμού· και
- ι) για αγορές που πραγματοποιούνται υπό εξαιρετικά ευνοϊκές προϋποθέσεις, οι οποίες προκύπτουν μόνον εντός πολύ σύντομου χρονικού διαστήματος στην περίπτωση ασυνήθιστης διάθεσης π.χ. από εκκαθάριση, διαχείριση περιουσίας ή πτώχευση και όχι για συνήθεις αγορές από τακτικούς παρόχους.

ΑΡΘΡΟ 172

Κανόνες καταγωγής

Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου, το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM δεν εφαρμόζουν τους κανόνες καταγωγής σε εμπορεύματα ή υπηρεσίες που εισάγονται ή παρέχονται από το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, καθώς ενδέχεται να διαφέρουν από τους κανόνες καταγωγής που εφαρμόζονται παράλληλα στο κανονικό πλαίσιο του εμπορίου σε εισαγωγές ή προμήθειες των ιδίων εμπορευμάτων ή υπηρεσιών από το ίδιο υπογράφον κράτος CARIFORUM ή το μέρος ΕΚ.

ΑΡΘΡΟ 173

Τεχνικές προδιαγραφές

1. Για τους σκοπούς του παρόντος Κεφαλαίου, οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων μεριμνούν ώστε οι τεχνικές προδιαγραφές που εφαρμόζονται ή προβλέπονται προς εφαρμογή σε διαδικασία διαγωνισμού, η οποία καλύπτεται από το παρόν Κεφάλαιο, να καθορίζονται στις προκηρύξεις προβλεπόμενου διαγωνισμού ή/και στα έγγραφα του διαγωνισμού.
2. Φορέας που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης δεν αναζητά ή δεν αποδέχεται, κατά τρόπο που να παρακωλύει τον ανταγωνισμό, συμβουλές που ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν κατά την εκπόνηση ή τη θέσπιση οποιασδήποτε τεχνικής προδιαγραφής για συγκεκριμένο διαγωνισμό από πρόσωπο που μπορεί να έχει εμπορικό συμφέρον από το διαγωνισμό.

3. Κατά τον καθορισμό των τεχνικών προδιαγραφών για τα παρεχόμενα εμπορεύματα ή τις παρεχόμενες υπηρεσίες, ο φορέας που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης, κατά περίπτωση:

- α) καθορίζει τις τεχνικές προδιαγραφές, σε σχέση με τις επιδόσεις και τις λειτουργικές απαιτήσεις, και δεν επικεντρώνεται στο σχέδιο ή τα περιγραφικά πρότυπα· και
- β) βασίζει τις τεχνικές προδιαγραφές στα διεθνή πρότυπα, εφόσον υπάρχουν· σε διαφορετική περίπτωση, επιλέγει εθνικούς τεχνικούς κανονισμούς, αναγνωρισμένα εθνικά πρότυπα ή κώδικες κατασκευής.

4. Στις περιπτώσεις που χρησιμοποιούνται σχεδιαστικά ή περιγραφικά χαρακτηριστικά για τις τεχνικές προδιαγραφές, ο φορέας που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης, κατά περίπτωση, περιλαμβάνει σχετική διατύπωση όπως π.χ. «ή ισοδύναμο» στις τεχνικές προδιαγραφές και εξετάζει προσφορές που καλύπτουν με πρόδηλο τρόπο τα απαιτούμενα σχεδιαστικά ή περιγραφικά χαρακτηριστικά και που είναι κατάλληλα για τον προβλεπόμενο σκοπό.

5. Κάθε φορέας που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης δεν καθορίζει τεχνικές προδιαγραφές που απαιτούν ή αναφέρονται σε συγκεκριμένο εμπορικό σήμα ή εμπορική ονομασία, δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, δικαίωμα δημιουργού, σχέδιο ή τύπο, συγκεκριμένη καταγωγή, παραγωγό ή προμηθευτή, εκτός αν δεν υπάρχει άλλος αρκετά ακριβής ή κατανοητός τρόπος περιγραφής των απαιτήσεων του διαγωνισμού και υπό την προϋπόθεση ότι διατυπώσεις όπως π.χ. «ή ισοδύναμο» περιλαμβάνονται στα έγγραφα διαγωνισμού.

ΑΡΘΡΟ 174

Προεπιλογή των παρόχων

1. Σε ό,τι αφορά τους διαγωνισμούς που καλύπτονται από το παρόν Κεφάλαιο, οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων μεριμνούν ώστε κάθε όρος και κριτήριο συμμετοχής σε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης να κοινοποιούνται εκ των προτέρων με την προκήρυξη προβλεπόμενου διαγωνισμού ή τα έγγραφα του διαγωνισμού. Οι εν λόγω όροι και τα κριτήρια περιορίζονται στα ουσιώδη ώστε να εξασφαλισθεί ότι ο υποψήφιος πάροχος έχει τη δυνατότητα να εκτελέσει την εν λόγω σύμβαση.
2. Τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM και το μέρος ΕΚ δεν μπορούν να θέτουν ως προϋπόθεση συμμετοχής παρόχου σε διαγωνισμό την απαίτηση να έχουν ανατεθεί στον εν λόγω πάροχο στο παρελθόν μία ή περισσότερες συμβάσεις από φορέα του εν λόγω μέρους ή του κράτους ή να διαθέτει ο πάροχος προηγούμενη επαγγελματική πείρα στο έδαφος του εν λόγω μέρους. Η παρούσα παράγραφος δεν εφαρμόζεται τους διαγωνισμούς που αφορούν έρευνες και μελέτες κοινωνικού αντίκτυπου.
3. Ο φορέας που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης βασίζει την αξιολόγηση του ως προς τις χρηματοοικονομικές, τις εμπορικές ή τις τεχνικές ικανότητες του παρόχου στους όρους που έχει καθορίσει εκ των προτέρων σε προκηρύξεις ή έγγραφα διαγωνισμού.
4. Καμία διάταξη του παρόντος άρθρου δεν εμποδίζει την εξαίρεση οιοδήποτε παρόχου για λόγους όπως η πτώχευση ή οι ψευδείς δηλώσεις ή η καταδίκη για σοβαρό έγκλημα.

5. Οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων μπορούν να διατηρούν κατάλογο πολλαπλής χρήσης με την προϋπόθεση ότι η σχετική ανακοίνωση με την οποία καλούνται οι ενδιαφερόμενοι πάροχοι να υποβάλλουν αίτηση για συμπερίληψη στον κατάλογο:

- α) δημοσιεύεται ετησίως· και
- β) εφόσον δημοσιεύεται με τα ηλεκτρονικά μέσα, διατίθεται σε συνεχή βάση με ένα από τα κατάλληλα μέσα που απαριθμούνται στο παράρτημα VII.

6. Οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων μεριμνούν ώστε οι πάροχοι να μπορούν να υποβάλλουν αίτηση προεπιλογής ανά πάσα στιγμή με βάση τη δημοσίευση ανακοίνωσης με την οποία καλούνται οι πάροχοι να υποβάλουν αίτηση για να συμπεριληφθούν στον κατάλογο, η οποία περιέχει τις ακόλουθες πληροφορίες:

- α) περιγραφή των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών, ή των κατηγοριών τους, που καθιστούν δυνατή τη χρήση του καταλόγου·
- β) τους όρους συμμετοχής που πρέπει να πληρούν οι πάροχοι και τις μεθόδους που πρέπει να εφαρμόσει ο φορέας που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης ώστε να εξακριβώσει ότι ένας πάροχος καλύπτει τους όρους·
- γ) την επωνυμία και τη διεύθυνση του φορέα που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης, καθώς και άλλες απαιτούμενες πληροφορίες επαφής με το φορέα για τη διαβίβαση όλων των σχετικών εγγράφων που αφορούν τον κατάλογο· και
- δ) την περίοδο ισχύος του καταλόγου και τα μέσα για την ανανέωση ή τη λήξη ισχύος του, ή εφόσον δεν προβλέπεται περίοδος ισχύος, επισήμανση του τρόπου με τον οποίο θα ανακοινωθεί η λήξη ισχύος του καταλόγου.

Οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων περιλαμβάνουν στον κατάλογο όλους τους εξουσιοδοτημένους παρόχους εντός εύλογα σύντομου χρονικού διαστήματος.

7. Στην περίπτωση που μη εξουσιοδοτημένος πάροχος υποβάλλει αίτηση συμμετοχής και όλα τα σχετικά απαιτούμενα έγγραφα εντός της σχετικής προθεσμίας, ο φορέας που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης, ανεξάρτητα από το γεγονός εάν χρησιμοποιεί κατάλογο πολλαπλής χρήσης, εξετάζει και κάνει δεκτή την αίτηση του παρόχου για συμμετοχή, εκτός εάν, λόγω της πολυπλοκότητας του διαγωνισμού, ο φορέας δεν μπορεί να διεκπεραιώσει την εξέταση της αίτησης. Οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων μεριμνούν ώστε ο πάροχος που έχει υποβάλει αίτηση για να συμπεριληφθεί στον κατάλογο να ενημερώνεται έγκαιρα για τη σχετική απόφαση.

8. Οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων και λειτουργούν στον τομέα των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας μπορούν να χρησιμοποιούν προκήρυξη με την οποία καλούνται οι πάροχοι να υποβάλλουν αίτηση για να συμπεριληφθούν σε κατάλογο πολλαπλής χρήσης ως προκήρυξη προβλεπόμενου διαγωνισμού και μπορούν να απορρίπτουν τις αιτήσεις συμμετοχής υποψηφίων που δεν έχουν λάβει ακόμα επιβεβαίωση της επιλεξιμότητας συμμετοχής στο διαγωνισμό, καθώς ο φορέας που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης δεν είχε αρκετό χρόνο στη διάθεσή του ώστε να εξετάσει την αίτηση.

ΑΡΘΡΟ 175

Διαπραγματεύσεις

1. Τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM και το μέρος ΕΚ μπορούν να προβλέπουν τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων από τους οικείους φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων:

α) στο πλαίσιο προμηθειών για τις οποίες έχει επισημανθεί τέτοιου είδους πρόθεση στην προκήρυξη του προβλεπόμενου διαγωνισμού· ή

- β) όταν από την αξιολόγηση προκύπτει ότι καμία προσφορά δεν διαθέτει σαφώς τα περισσότερα πλεονεκτήματα όσον αφορά τα συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης που καθορίζονται στην προκήρυξη του προβλεπόμενου διαγωνισμού ή στα έγγραφα του διαγωνισμού.
2. Ο φορέας που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης:
- α) εξασφαλίζει ότι κάθε αποκλεισμός παρόχων στο πλαίσιο διαπραγματεύσεων διενεργείται σύμφωνα με τα κριτήρια αξιολόγησης που καθορίζονται στην προκήρυξη προβλεπόμενου διαγωνισμού ή στα έγγραφα του διαγωνισμού· και
- (β) όταν ολοκληρώνονται οι διαπραγματεύσεις, ορίζει κοινή προθεσμία για τους υπόλοιπους παρόχους ώστε να υποβάλλουν τυχόν νέες ή αναθεωρημένες προσφορές.

ΑΡΘΡΟ 176

Άνοιγμα προσφορών και ανάθεση συμβάσεων

1. Όλες οι προσφορές στο πλαίσιο ανοιχτών ή κλειστών διαδικασιών από φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων παραλαμβάνονται και ανοίγονται σύμφωνα με διαδικασίες και προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν την αμεροληψία και τη διαφάνεια της διαδικασίας.

2. Εκτός εάν ο φορέας που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης αποφασίσει ότι δεν είναι προς το δημόσιο συμφέρον η ανάθεση της σύμβασης, αναθέτει τη σύμβαση στον πάροχο για το οποίο έχει προσδιορισθεί, βάσει των πληροφοριών που υποβλήθηκαν, ότι είναι πλήρως ικανός να αναλάβει τη σύμβαση και του οποίου η προσφορά είναι είτε η χαμηλότερη προσφορά είτε η προσφορά που σύμφωνα με τα συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης που περιλαμβάνονται στην προκήρυξη ή στα έγγραφα του διαγωνισμού θεωρείται η πλέον συμφέρουσα. Η ανάθεση πραγματοποιείται σύμφωνα με τα κριτήρια και τις βασικές προϋποθέσεις που καθορίζονται στην προκήρυξη προβλεπόμενου διαγωνισμού ή στα έγγραφα του διαγωνισμού.

ΑΡΘΡΟ 177

Ενημέρωση σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων

1. Τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μεριμνούν ώστε οι οικείοι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων να προβλέπουν την αποτελεσματική διάδοση των αποτελεσμάτων των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.

2. Οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη σύμβασης ενημερώνουν άμεσα τους παρόχους σχετικά με αποφάσεις που αφορούν την ανάθεση της σύμβασης και, κατόπιν αιτήματος, γραπτά. Κατόπιν αιτήματος, οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων ενημερώνουν κάθε μη επιλέξιμο πάροχο για τους λόγους απόρριψης της προσφοράς του και για τα σχετικά πλεονεκτήματα της προσφοράς του επιλέξιμου παρόχου.

3. Οι φορείς μπορούν να αποφασίζουν να μην κοινοποιούν ορισμένες πληροφορίες για την ανάθεση των συμβάσεων σε περίπτωση που τούτο θα παρακώλυε την εφαρμογή της νομοθεσίας ή θα έβλαπτε το δημόσιο συμφέρον ή θα έθιγε τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα των παρόχων ή το θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ τους.

4. Με την επιφύλαξη του άρθρου 180 παράγραφος 4, το αργότερο εβδομήντα δύο (72) ημέρες μετά την ανάθεση κάθε σύμβασης που καλύπτεται από το παρόν κεφάλαιο, ο φορέας που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης δημοσιεύει σχετική ανακοίνωση στο κατάλληλο έντυπο ή το ηλεκτρονικό μέσο που παρατίθεται στο παράρτημα VII. Όταν χρησιμοποιείται μόνο ηλεκτρονικό μέσο, οι πληροφορίες παραμένουν άμεσα προσβάσιμες για εύλογη χρονική περίοδο. Η εν λόγω ανακοίνωση περιλαμβάνει τουλάχιστον τις παρακάτω πληροφορίες:

- α) περιγραφή των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν·
- β) επωνυμία και διεύθυνση του φορέα που προβαίνει στη σύναψη σύμβασης·
- γ) επωνυμία και διεύθυνση του επιλέξιμου παρόχου·
- δ) αξία της επιλέξιμης προσφοράς ή υψηλότερη και χαμηλότερη προσφορά που ελήφθησαν υπόψη για την ανάθεση της σύμβασης·
- ε) ημερομηνία ανάθεσης· και
- στ) μέθοδος σύναψης σύμβασης που χρησιμοποιήθηκε και στις περιπτώσεις που εφαρμόστηκαν διαδικασίες με διαπραγμάτευση, περιγραφή των περιστάσεων που δικαιολογούν την εφαρμογή της εν λόγω διαδικασίας.

ΑΡΘΡΟ 178

Προθεσμίες

1. Κατά τον καθορισμό οιασδήποτε προθεσμίων προς εφαρμογή στο πλαίσιο του διαγωνισμού που καλύπτεται από το παρόν Κεφάλαιο, οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων σύμφωνα με τις δικές τους εύλογες ανάγκες, λαμβάνουν υπόψη παράγοντες όπως η πολυπλοκότητα του προβλεπόμενου διαγωνισμού και ο συνήθης απαιτούμενος χρόνος διαβίβασης των προσφορών.
2. Τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM εξασφαλίζουν ότι οι εν λόγω φορείς λαμβάνουν δεόντως υπόψη τις καθυστερήσεις της δημοσίευσης, όταν καθορίζουν την καταληκτική ημερομηνία για την παραλαβή των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής ή προεπιλογής για εγγραφή στον κατάλογο προμηθευτών. Οι εν λόγω προθεσμίες, συμπεριλαμβανομένης οιασδήποτε παράτασης, είναι κοινές για όλους τους ενδιαφερόμενους συμμετέχοντες παρόχους.
3. Οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων καθορίζουν σαφώς τις προθεσμίες που εφαρμόζονται σε κάθε συγκεκριμένο διαγωνισμό στην προκήρυξη προβλεπόμενου διαγωνισμού και / ή στα έγγραφα του διαγωνισμού.

ΑΡΘΡΟ 179

Διαδικασίες προσφυγών

1. Τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM προβλέπουν διαφανείς, έγκαιρες, αμερόληπτες και αποτελεσματικές διαδικασίες ώστε να μπορούν οι πάροχοι να θέτουν υπό αμφισβήτηση εγχώρια μέτρα εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου στο πλαίσιο διαγωνισμών επί των οποίων έχουν ή είχαν, νόμιμο εμπορικό συμφέρον. Προς το σκοπό αυτό, κάθε μέρος ή υπογράφων κράτος CARIFORUM, επιλέγει, προσδιορίζει ή ορίζει τουλάχιστον μια αμερόληπτη διοικητική ή δικαστική αρχή που είναι ανεξάρτητη από τους οικείους φορείς, για την παραλαβή και την εξέταση προσφυγής από πάροχο που προκύπτει στο πλαίσιο κλειστών διαδικασιών διαγωνισμού.
2. Σε κάθε πάροχο χορηγείται επαρκής χρονική περίοδος για την προετοιμασία και την υποβολή προσφυγής από τη στιγμή που η βάση της προσφυγής έχει γίνει γνωστή ή θα πρέπει εύλογα να έχει γίνει γνωστή στον πάροχο. Η παρούσα παράγραφος δεν εμποδίζει τα μέρη ή τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM να υποχρεώνουν τους ενάγοντες να υποβάλλουν τις καταγγελίες τους εντός εύλογης χρονικής περιόδου εφόσον η διάρκεια της λόγω περιόδου κοινοποιείται εκ των προτέρων.
3. Οι φορείς που προβαίνουν στη σύναψη συμβάσεων εξασφαλίζουν τη δυνατότητά τους να ανταποκριθούν σε αιτήσεις επανεξέτασης με τη διατήρηση σχετικού αρχείου για κάθε διαδικασία διαγωνισμού που καλύπτεται από το παρόν κεφάλαιο.
4. Οι διαδικασίες προσφυγής προβλέπουν αποτελεσματικά άμεσα ενδιάμεσα μέτρα για τη διόρθωση παραβάσεων των εθνικών μέτρων για την εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου.

ΑΡΘΡΟ 180

Περίοδος εφαρμογής

1. Προκειμένου τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM να ευθυγραμμίσουν τα μέτρα τους με κάθε διαδικαστική υποχρέωση του παρόντος Κεφαλαίου, έχουν στη διάθεσή τους περίοδο εφαρμογής δύο ετών από την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας.
2. Σε περίπτωση που στο πλαίσιο επανεξέτασης από την επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK κατά τη λήξη της περιόδου εφαρμογής διαπιστώνεται ότι ένα ή περισσότερα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM χρειάζονται ένα επιπλέον έτος για την ευθυγράμμιση των μέτρων τους με τις υποχρεώσεις του παρόντος κεφαλαίου, η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK μπορεί να παρατείνει την περίοδο εφαρμογής που αναφέρεται στην παράγραφο 1 κατά ένα επιπλέον έτος για τα συγκεκριμένα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM.
3. Κατά παρέκκλιση από τις παραγράφους 1 και 2, η Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, το Μπελίτζε, η Κοινοπολιτεία της Δομινίκας, η Γρενάδα, η Δημοκρατία της Αϊτής, ο Άγιος Χριστόφορος και Νέβις, η Αγία Λουκία και ο Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες διαθέτουν περίοδο εφαρμογής πέντε (5) ετών.
4. Οι απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 168, παράγραφος 1 και παράγραφος 2, τελευταία φράση, στο άρθρο 170, παράγραφος 1, στοιχείο α) και στο άρθρο 177, παράγραφος 4 τίθενται σε ισχύ για τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, μόνον εφόσον έχει αναπτυχθεί η απαιτούμενη ικανότητα εφαρμογής τους, αλλά όχι αργότερα από 5 έτη μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας.

ΑΡΘΡΟ 181

Ρήτρα επανεξέτασης

Η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK επανεξετάζει την εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου ανά τριετία, μεταξύ άλλων, σε ό,τι αφορά τυχόν τροποποιήσεις της κάλυψης και μπορεί να απευθύνει τις απαιτούμενες σχετικές συστάσεις στο κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK κατά περίπτωση. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων αυτών, η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK μπορεί, με την επιφύλαξη του άρθρου 182, να προβαίνει επίσης στις απαιτούμενες συστάσεις σχετικά με την περαιτέρω συνεργασία των μερών σε ό,τι αφορά τη σύναψη συμβάσεων και την εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου.

ΑΡΘΡΟ 182

Συνεργασία

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία της συνεργασίας με σκοπό τη διευκόλυνση της εφαρμογής των δεσμεύσεων και την επίτευξη των στόχων του παρόντος Κεφαλαίου.
2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7, τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται, μεταξύ άλλων με τη διευκόλυνση της υποστήριξης και τον καθορισμό των κατάλληλων σημείων επαφής, στους ακόλουθους τομείς:
 - α) ανταλλαγή εμπειρίας και πληροφοριών για τις βέλτιστες πρακτικές και τα ρυθμιστικά πλαίσια·

- β) δημιουργία και συντήρηση των κατάλληλων συστημάτων και μηχανισμών για τη διευκόλυνση της συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις του παρόντος Κεφαλαίου· και
- γ) δημιουργία διευκόλυνσης σε απευθείας σύνδεση σε περιφερειακό επίπεδο για την αποτελεσματική διάδοση πληροφοριών σχετικά με τις ευκαιρίες διαγωνισμών, με σκοπό η διευκόλυνση της εξοικείωσης όλων των επιχειρήσεων με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΑΡΘΡΟ 183

Στόχοι και πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης

1. Τα μέρη επαναβεβαιώνουν ότι οι αρχές βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος εφαρμόζονται και εντάσσονται σε κάθε επίπεδο της εταιρικής τους σχέσης, ως μέρος της γενικότερης δέσμευσής τους για την αειφόρο ανάπτυξη, όπως καθορίζεται στα άρθρα 1 και 2 της Συμφωνίας του Κοτονού.

2. Τα μέρη επισημαίνουν ότι το άρθρο 32 της Συμφωνίας του Κοτονού περιλαμβάνει το περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους ως θεματικά και οριζόντια ζητήματα, και ότι οι θεμελιώδεις αρχές της ιδιοκτησίας, της συμμετοχής, του διαλόγου και της διαφοροποίησης, όπως καθορίζονται στο άρθρο 2 της Συμφωνίας του Κοτονού, είναι συνεπώς ιδιαίτερα σημαντικές.
3. Τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM δεσμεύονται να διατηρούν, να προστατεύουν και να βελτιώνουν το περιβάλλον, μεταξύ άλλων, μέσω πολυμερών και περιφερειακών περιβαλλοντικών συμφωνιών στις οποίες είναι μέρη.
4. Τα μέρη επαναβεβαιώνουν τη δέσμευσή τους να προαγάγουν την ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η βιώσιμη και υγιής διαχείριση του περιβάλλοντος, σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις και δεσμεύσεις στον τομέα αυτό, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τα αντίστοιχα επίπεδα ανάπτυξής τους.
5. Τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM δεσμεύονται να καταβάλλουν προσπάθειες για τη διευκόλυνση του εμπορίου εμπορευμάτων και υπηρεσιών που τα μέρη θεωρούν ότι ωφελούν το περιβάλλον. Τα εν λόγω προϊόντα μπορούν να περιλαμβάνουν περιβαλλοντικές τεχνολογίες, αγαθά και υπηρεσίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ενεργειακής απόδοσης, καθώς και εμπορεύματα με οικολογικό σήμα.

ΑΡΘΡΟ 184

Επίπεδα προστασίας και δικαίωμα ρύθμισης

1. Με την αναγνώριση του δικαιώματος των μερών και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM να προβαίνουν σε ρυθμίσεις με σκοπό την επίτευξη του δικού τους επιπέδου εγχώριας προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας και των δικών τους προτεραιοτήτων για την αειφόρο ανάπτυξη, καθώς και να θεσπίζουν ή να τροποποιούν αναλόγως τους περιβαλλοντικούς τους νόμους και πολιτικές, κάθε μέρος και υπογράφων κράτος CARIFORUM επιδιώκει να εξασφαλίσει ότι οι οικείες νομοθετικές διατάξεις και πολιτικές για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία προβλέπουν και ενθαρρύνουν υψηλά επίπεδα προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας και μεριμνά για τη συνέχεια της βελτίωσης των εν λόγω νομοθετικών διατάξεων και πολιτικών.
2. Τα μέρη συμφωνούν ότι οι ειδικές ανάγκες και οι απαιτήσεις των κρατών CARIFORUM λαμβάνονται υπόψη κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των μέτρων που στοχεύουν στην προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, τα οποία επηρεάζουν το εμπόριο μεταξύ των μερών.
3. Με την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω μέτρα δεν εφαρμόζονται κατά τρόπο που θα αποτελούσε μέσο αυθαίρετης ή αδικαιολόγητης διάκρισης μεταξύ των μερών ή συγκεκριμένου περιορισμού στο μεταξύ τους εμπόριο, καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν θεωρείται ότι παρακωλύει οιοδήποτε μέρος ή υπογράφων κράτος CARIFORUM από τη θέσπιση ή τη διατήρηση των μέτρων που απαιτούνται για την προστασία η ζωής ή της υγείας των ανθρώπων, των ζώων ή των φυτών σε σχέση με τη διατήρηση των φυσικών πόρων ή την προστασία του περιβάλλοντος.

ΑΡΘΡΟ 185

Περιφερειακή ολοκλήρωση και χρήση διεθνών περιβαλλοντικών προτύπων

Λαμβάνοντας υπόψη τις περιβαλλοντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αντίστοιχες περιοχές τους, και με σκοπό την προώθηση του διεθνούς εμπορίου κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η βιώσιμη και υγιεινή διαχείριση του περιβάλλοντος, τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία της θέσπισης αποτελεσματικών στρατηγικών και μέτρων στο περιφερειακό επίπεδο. Τα μέρη συμφωνούν ότι ελλείψει των σχετικών περιβαλλοντικών προτύπων στην εθνική ή την περιφερειακή νομοθεσία, πρέπει να επιδιώκουν να θεσπίζουν ή να εφαρμόζουν τα σχετικά διεθνή πρότυπα, τις κατευθυντήριες γραμμές ή τις συστάσεις, όπου είναι εφικτό και σκόπιμο.

ΑΡΘΡΟ 186

Επιστημονικές πληροφορίες

Τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία, κατά την κατάρτιση και την εφαρμογή των μέτρων που στοχεύουν στην προστασία του περιβάλλοντος και στη δημόσια υγεία και τα οποία επηρεάζουν το εμπόριο μεταξύ των μερών, να λαμβάνουν υπόψη τις επιστημονικές και τεχνικές πληροφορίες, την αρχή της προφύλαξης, καθώς και τα σχετικά διεθνή πρότυπα, τις κατευθυντήριες γραμμές ή τις συστάσεις.

ΑΡΘΡΟ 187

Διαφάνεια

Τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM δεσμεύονται ως προς την ανάπτυξη, τη θέσπιση και την εφαρμογή οιασδήποτε μέτρων που στοχεύουν στην προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας και τα οποία επηρεάζουν το εμπόριο μεταξύ των μερών κατά τρόπο διαφανή, με έγκαιρη κοινοποίηση και δημόσια αμοιβαία διαβούλευση, καθώς και με την κατάλληλη και έγκαιρη επικοινωνία και διαβούλευση με μη κρατικούς φορείς, συν τοις άλλοις από τον ιδιωτικό τομέα. Τα μέρη συμφωνούν ότι η τήρηση των διατάξεων για τη διαφάνεια που περιλαμβάνονται στα Κεφάλαια 6 και 7 του Τίτλου Ι, θεωρείται ότι συνάδει και με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

ΑΡΘΡΟ 188

Διατήρηση επιπέδων προστασίας

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 184, παράγραφος 1, τα μέρη συμφωνούν να μην ενθαρρύνουν εμπόριο ή ξένες άμεσες επενδύσεις για την επέκταση ή τη διατήρηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος με:

- α) μείωση του επιπέδου προστασίας που προβλέπεται από την εγχώρια νομοθεσία για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία·
- β) παρέκκλιση από ή αδυναμία εφαρμογής της εν λόγω νομοθεσίας.

2. Τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM δεσμεύονται να μην θεσπίζουν ή να μην εφαρμόζουν περιφερειακή ή εθνική νομοθεσία για το εμπόριο και τις επενδύσεις ή άλλα σχετικά διοικητικά μέτρα, καθώς ενδέχεται να προκληθεί ακύρωση των μέτρων που προορίζονται για να ωφελήσουν, να προστατεύσουν ή να διατηρήσουν το περιβάλλον ή τους φυσικούς πόρους ή να προστατεύσουν τη δημόσια υγεία.

ΑΡΘΡΟ 189

Διαδικασία διαβούλευσης και παρακολούθησης

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία της παρακολούθησης και της αξιολόγησης του αντίκτυπου της εφαρμογής της συμφωνίας για την αειφόρο ανάπτυξη μέσω των αντίστοιχων συμμετοχικών διαδικασιών και θεσμών και μέσω αυτών που θεσπίζονται σύμφωνα με την παρούσα συμφωνία.
2. Τα μέρη μπορούν να προβαίνουν σε διαβουλεύσεις μεταξύ τους και με τη συμβουλευτική επιτροπή CARIFORUM-EK για τα περιβαλλοντικά θέματα που καλύπτονται από τα άρθρα 183 έως 188. Τα μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής CARIFORUM-EK μπορούν να υποβάλλουν προφορικές ή γραπτές συστάσεις στα μέρη για τη διάδοση και την από κοινού αξιοποίηση των βέλτιστων πρακτικών που αφορούν θέματα που καλύπτονται από το παρόν Κεφάλαιο.
3. Σε ό,τι αφορά κάθε θέμα που καλύπτεται από τα άρθρα 183 έως 188, τα μέρη μπορούν να συμφωνούν να ζητούν συμβουλές από τους αρμόδιους διεθνείς φορείς όσον αφορά τις βέλτιστες πρακτικές, τη χρήση των αποτελεσματικών εργαλείων πολιτικής για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων που συνδέονται με το εμπόριο, καθώς και τον προσδιορισμό οποιωνδήποτε εμποδίων που ενδέχεται να παρακωλύσουν την αποτελεσματική εφαρμογή των περιβαλλοντικών προτύπων στο πλαίσιο των σχετικών πολυμερών συμφωνιών για το περιβάλλον.

4. Μέρος μπορεί να ζητά διαβουλεύσεις με το άλλο μέρος για θέματα που αφορούν την ερμηνεία και την εφαρμογή των άρθρων 183 έως 188. Οι διαβουλεύσεις δεν υπερβαίνουν τους τρεις μήνες. Στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας, κάθε μέρος μπορεί ανεξάρτητα να ζητά συμβουλές από τους αρμόδιους διεθνείς φορείς. Στην εν λόγω περίπτωση, η διάρκεια των διαβουλεύσεων παρατείνεται για άλλους τρεις μήνες.
5. Εάν δεν επιτευχθεί ικανοποιητική λύση του ζητήματος μέσω διαβουλεύσεων μεταξύ των μερών σύμφωνα με την παράγραφο 3, κάθε μέρος μπορεί να ζητεί τη σύγκληση επιτροπής εμπειρογνομόνων για την εξέταση του εν λόγω θέματος.
6. Η επιτροπή εμπειρογνομόνων απαρτίζεται από τρία μέλη με εξειδικευμένη εμπειρία στα θέματα που καλύπτονται από το παρόν Κεφάλαιο. Ο πρόεδρος δεν είναι υπήκοος κανενός από τα μέρη. Η επιτροπή εμπειρογνομόνων υποβάλλει στα μέρη έκθεση εντός τριών μηνών από τη σύστασή της. Η έκθεση κοινοποιείται στη συμβουλευτική επιτροπή CARIFORUM-EK.

ΑΡΘΡΟ 190

Συνεργασία

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία της συνεργασίας για περιβαλλοντικά θέματα με σκοπό την επίτευξη των στόχων της παρούσας συμφωνίας.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7, τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται, μεταξύ άλλων με διευκόλυνση της υποστήριξης, στους ακόλουθους τομείς:

- α) τεχνική βοήθεια προς τους παραγωγούς για την τήρηση των σχετικών προτύπων για τα προϊόντα και άλλων προτύπων που εφαρμόζονται στις αγορές του μέρους ΕΚ·
- β) προώθηση και διευκόλυνση των ιδιωτικών και των δημόσιων εθελοντικών προγραμμάτων και των προγραμμάτων που βασίζονται στην αγορά, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών προγραμμάτων επισήμανσης και διαπίστευσης·
- γ) τεχνική βοήθεια και αύξηση ικανότητας, συγκεκριμένα στο δημόσιο τομέα, κατά την εφαρμογή και την επιβολή της εφαρμογής πολυμερών συμφωνιών για το περιβάλλον, μεταξύ άλλων σε σχέση με τις πτυχές που αφορούν το εμπόριο·
- δ) διευκόλυνση του εμπορίου μεταξύ των μερών για τους φυσικούς πόρους, συμπεριλαμβανομένης της ξυλείας και των προϊόντων ξύλου, από νόμιμες και βιώσιμες πηγές·
- ε) ενίσχυση των παραγωγών και την ανάπτυξη ή / και βελτίωση της παραγωγής εμπορευμάτων και υπηρεσιών που τα μέρη θεωρούν ότι ωφελούν το περιβάλλον· και
- στ) προώθηση και διευκόλυνση των προγραμμάτων ευαισθητοποίησης του κοινού και εκπαίδευσης σε ό,τι αφορά τα περιβαλλοντικά εμπορεύματα και τις υπηρεσίες με σκοπό την προώθηση του εμπορίου των εν λόγω προϊόντων μεταξύ των μερών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ

ΑΡΘΡΟ 191

Στόχοι και πολυμερείς δεσμεύσεις

1. Τα μέρη επαναβεβαιώνουν τη δέσμευσή τους έναντι των διεθνώς αναγνωρισμένων θεμελιωδών κανόνων εργασίας, όπως αυτοί ορίζονται στις σχετικές συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ), και ιδίως όσον αφορά την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και το δικαίωμα της συλλογικής διαπραγμάτευσης, την κατάργηση της καταναγκαστικής εργασίας, την εξάλειψη των χειρότερων μορφών παιδικής εργασίας και τη μη εφαρμογή διακρίσεων στον τομέα της απασχόλησης. Τα μέρη επίσης επαναβεβαιώνουν τις υποχρεώσεις τους ως μελών της ΔΟΕ και τις δεσμεύσεις στο πλαίσιο της δήλωσης της ΔΟΕ για τις θεμελιώδεις αρχές και τα δικαιώματα κατά την εργασία και της συνέχειάς της (1998).
2. Τα μέρη επαναβεβαιώνουν τη δέσμευσή τους στην Υπουργική Διακήρυξη του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου του ΟΗΕ του 2006 για την πλήρη απασχόληση και την αξιοπρεπή εργασία, ως προς την προώθηση της ανάπτυξης του διεθνούς εμπορίου κατά τρόπο ώστε να προάγεται η πλήρης και παραγωγική απασχόληση και η αξιοπρεπής εργασία για όλους, συμπεριλαμβανομένων των ανδρών, των γυναικών και των νέων.
3. Τα μέρη αναγνωρίζουν τον ωφέλιμο ρόλο που μπορούν να έχουν τα βασικά πρότυπα εργασίας και η αξιοπρεπής εργασία για την οικονομική αποδοτικότητα, την καινοτομία και την παραγωγικότητα, και τονίζουν την αξία της μεγαλύτερης συνάφειας της πολιτικής μεταξύ των εμπορικών πολιτικών, αφενός, και της απασχόλησης και των κοινωνικών πολιτικών, αφετέρου.

4. Τα μέρη συμφωνούν ότι οι κανόνες εργασίας δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται για σκοπούς εμπορικού προστατευτισμού.
5. Τα μέρη αναγνωρίζουν τα οφέλη του εμπορίου στα δίκαια και ηθικά εμπορικά προϊόντα και τη σημασία της διευκόλυνσης του εν λόγω εμπορίου μεταξύ τους.

ΑΡΘΡΟ 192

Επίπεδα προστασίας και δικαίωμα κανονιστικής ρύθμισης

Με την αναγνώριση του δικαιώματος των μερών και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM να προβαίνουν σε κανονιστικές ρυθμίσεις με σκοπό την κατάρτιση των οικείων κοινωνικών κανονισμών και των προτύπων εργασίας σύμφωνα με τις οικείες προτεραιότητες κοινωνικής ανάπτυξης, καθώς και τη θέσπιση ή και την ανάλογη τροποποίηση των σχετικών τους νομοθεσιών και πολιτικών, κάθε μέρος και υπογράφων κράτος CARIFORUM εξασφαλίζει ότι οι οικείες κοινωνικές και εργασιακές ρυθμιστικές διατάξεις και πολιτικές προβλέπουν και ενθαρρύνουν υψηλά επίπεδα κοινωνικών και εργασιακών προτύπων που συμμορφώνονται με τα διεθνώς αναγνωρισμένα δικαιώματα σύμφωνα με το άρθρο 191 και επιδιώκουν τη συνέχιση της βελτίωσης των εν λόγω νόμων και πολιτικών.

ΑΡΘΡΟ 193

Διατήρηση επιπέδου προστασίας

Με την επιφύλαξη του άρθρου 192, τα μέρη συμφωνούν να μην ενθαρρύνουν το εμπόριο ή τις ξένες άμεσες επενδύσεις για την επέκταση ή τη διατήρηση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος με:

- α) μείωση του επιπέδου προστασίας που παρέχεται από την εγχώρια κοινωνική και εργασιακή νομοθεσία·
- β) παρέκκλιση από, ή αδυναμία εφαρμογής της εν λόγω νομοθεσίας και των προτύπων.

ΑΡΘΡΟ 194

Περιφερειακή ολοκλήρωση

Λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αντίστοιχες περιφέρειές τους και με σκοπό την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης του διεθνούς εμπορίου, τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία της κατάρτισης πολιτικών και μέτρων κοινωνικής συνοχής για την προώθηση της αξιοπρεπούς εργασίας σε περιφερειακό επίπεδο.

ΑΡΘΡΟ 195

Διαδικασία διαβούλευσης και παρακολούθησης

1. Σύμφωνα με το άρθρο 191, τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία της παρακολούθησης και της αξιολόγησης της λειτουργίας της συμφωνίας ως προς την αξιοπρεπή εργασία και άλλους τομείς της αειφόρου ανάπτυξης μέσω των αντίστοιχων συμμετοχικών διαδικασιών και δεσμών τους, καθώς και μέσων αυτών που θεσπίζονται στην παρούσα συμφωνία.
2. Τα μέρη μπορούν να προβαίνουν σε διαβουλεύσεις μεταξύ τους και με τη συμβουλευτική επιτροπή CARIFORUM-EK για τα κοινωνικά θέματα που καλύπτονται από τα άρθρα 191 έως 194. Τα μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής CARIFORUM-EK μπορούν να υποβάλλουν προφορικές ή γραπτές συστάσεις στα μέρη για τη διάδοση και την από κοινού αξιοποίηση των βέλτιστων πρακτικών που αφορούν θέματα που καλύπτονται από το παρόν κεφάλαιο.
3. Σε ό,τι αφορά κάθε θέμα που καλύπτεται από τα άρθρα 191 έως 194, τα μέρη μπορούν να συμφωνούν να αναζητούν συμβουλές από τους αρμόδιους διεθνείς φορείς όσον αφορά τις βέλτιστες πρακτικές, τη χρήση των αποτελεσματικών εργαλείων πολιτικής για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων που συνδέονται με το εμπόριο, καθώς και τον προσδιορισμό οποιωνδήποτε εμποδίων που ενδέχεται να εμποδίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή των περιβαλλοντικών προτύπων στο πλαίσιο των σχετικών πολυμερών συμφωνιών για το περιβάλλον.
4. Μέρος μπορεί να ζητά διαβουλεύσεις με το άλλο μέρος για θέματα που αφορούν την ερμηνεία και την εφαρμογή των άρθρων 191 έως 194. Οι διαβουλεύσεις δεν υπερβαίνουν τους τρεις μήνες. Στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας, κάθε μέρος μπορεί ανεξάρτητα να ζητεί συμβουλές από τους αρμόδιους διεθνείς φορείς. Στην εν λόγω περίπτωση, η διάρκεια των διαβουλεύσεων παρατείνεται για άλλους τρεις μήνες.

5. Εάν δεν επιτευχθεί ικανοποιητική λύση του ζητήματος μέσω διαβουλεύσεων μεταξύ των μερών σύμφωνα με την παράγραφο 3, κάθε μέρος μπορεί να ζητεί τη σύγκληση επιτροπής εμπειρογνομόνων για την εξέταση του εν λόγω θέματος.

6. Η επιτροπή εμπειρογνομόνων απαρτίζεται από τρία μέλη με εξειδικευμένη εμπειρία στα θέματα που καλύπτονται από το παρόν Κεφάλαιο. Ο πρόεδρος δεν είναι υπήκοος κανενός από τα μέρη. Η επιτροπή εμπειρογνομόνων υποβάλλει στα μέρη έκθεση εντός τριών μηνών από τη σύστασή της. Η έκθεση κοινοποιείται στη συμβουλευτική επιτροπή CARIFORUM-EK.

ΑΡΘΡΟ 196

Συνεργασία

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία της συνεργασίας για κοινωνικά και εργασιακά θέματα με σκοπό την επίτευξη των στόχων της παρούσας συμφωνίας.
2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7, τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται, μεταξύ άλλων με διευκόλυνση της υποστήριξης, στους ακόλουθους τομείς:
 - α) ανταλλαγή πληροφοριών για την αντίστοιχη κοινωνική και εργατική νομοθεσία και τις σχετικές πολιτικές, τους κανονισμούς και άλλα μέτρα·

- β) διατύπωση της εθνικής κοινωνικής και εργατικής νομοθεσίας για ενίσχυση της ισχύουσας νομοθεσίας, καθώς και των μηχανισμών για τον κοινωνικό διάλογο, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που στοχεύουν στην προώθηση του θεματολογίου αξιοπρεπούς εργασίας, όπως καθορίζεται από την ΠΟΕ·
- γ) εκπαιδευτικά προγράμματα και προγράμματα ευαισθητοποίησης, τα οποία περιλαμβάνουν την κατάρτιση δεξιοτήτων και τις πολιτικές για την προσαρμογή στην αγορά εργασίας, και αύξηση της ευαισθητοποίησης για τις ευθύνες υγείας και ασφάλειας, τα δικαιώματα των εργαζομένων και τις υποχρεώσεις των εργοδοτών· και
- δ) επιβολή της εφαρμογής όσον αφορά την τήρηση της εθνικής νομοθεσίας και των εργατικών διατάξεων, συμπεριλαμβανομένων των πρωτοβουλιών κατάρτισης και αύξησης της δυνατότητας των επιθεωρητών εργασίας, καθώς και προώθηση της εταιρικής και κοινωνικής ευθύνης μέσω της δημόσιας ενημέρωσης και της υποβολής εκθέσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

ΑΡΘΡΟ 197

Γενικός στόχος

1. Τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, αναγνωρίζοντας ότι:
 - α) είναι κοινό συμφέρον τους να προστατεύονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες των φυσικών προσώπων, και ιδίως το δικαίωμά τους στην ιδιωτική ζωή, όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,

- β) είναι σημαντικό να διατηρούνται αποτελεσματικά συστήματα προστασίας των δεδομένων, ώστε να προστατεύονται τα συμφέροντα των καταναλωτών, να τονωθεί η εμπιστοσύνη των επενδυτών και να διευκολύνονται οι διασυνοριακές ροές δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,
- γ) η συλλογή και η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να πραγματοποιούνται με διαφάνεια και με δίκαιο τρόπο, καθώς και στο πλαίσιο του σεβασμού προς το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα,

συμφωνούν να καθιερώσουν κατάλληλα νομικά και ρυθμιστικά συστήματα, και να διαμορφώσουν κατάλληλη διοικητική ικανότητα για την εφαρμογή τους, καθώς και ανεξάρτητες εποπτικές αρχές, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται επαρκές επίπεδο προστασίας των προσώπων όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τα υφιστάμενα υψηλά διεθνή πρότυπα¹.

2. Τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μεριμνούν ώστε να εφαρμόσουν τις διατάξεις της παραγράφου 1 το ταχύτερο δυνατόν και όχι αργότερα από επτά έτη από την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας.

¹ Τέτοια πρότυπα είναι τα πρότυπα που περιλαμβάνονται στα ακόλουθα διεθνή μέσα:

- i) Κατευθυντήριες γραμμές για τη διαχείριση μηχανογραφημένων φακέλων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως τροποποιήθηκαν από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 20 Νοεμβρίου 1990·
- ii) Σύσταση του Συμβουλίου του ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) για τις κατευθυντήριες γραμμές που διέπουν την προστασία της ιδιωτικής ζωής και τις διασυνοριακές ροές των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, της 23ης Σεπτεμβρίου 1980.

ΑΡΘΡΟ 198

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοούνται ως:

- α) «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε πρόσωπο η ταυτότητα του οποίου είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί («πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα»).
- β) «επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», οποιοσδήποτε χειρισμός ή σειρά χειρισμών πραγματοποιείται στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώρηση, η οργάνωση, η αποθήκευση, η τροποποίηση, η ανάκτηση, η μελέτη, η χρήση, η δημοσιοποίηση, ο συνδυασμός, η δέσμευση, η διαγραφή ή η καταστροφή, καθώς και η διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω εθνικών συνόρων.
- γ) «αρμόδιος για την επεξεργασία των δεδομένων», το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, αρχή ή οποιοσδήποτε άλλος φορέας καθορίζει τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

ΑΡΘΡΟ 199

Αρχές και γενικοί κανόνες

Τα μέρη συμφωνούν ότι τα νομικά και ρυθμιστικά συστήματα και η διοικητική ικανότητα που θα δημιουργηθούν πρέπει, τουλάχιστον, να περιλαμβάνουν τις ακόλουθες αρχές σχετικά με το περιεχόμενο και τους ακόλουθους μηχανισμούς επιβολής:

α) Αρχές σχετικά με το περιεχόμενο

- i) η «αρχή του περιορισμού του σκοπού»: κατά την οποία η επεξεργασία των δεδομένων πρέπει να εξυπηρετεί συγκεκριμένο σκοπό και τα δεδομένα πρέπει, στη συνέχεια, να χρησιμοποιούνται ή να κοινοποιούνται περαιτέρω, μόνον εάν αυτό δεν είναι ασυμβίβαστο με το σκοπό της διαβίβασης. Οι μόνες εξαιρέσεις σε αυτόν τον κανόνα είναι οι εξαιρέσεις που προβλέπονται από τη νομοθεσία και είναι αναγκαίες σε μια δημοκρατική κοινωνία για σημαντικά δημόσια συμφέροντα·
- ii) η «αρχή της ποιότητας και της αναλογικότητας των δεδομένων»: τα δεδομένα πρέπει να είναι επαρκή και, όπου κρίνεται αναγκαίο, επικαιροποιημένα. Τα δεδομένα πρέπει να είναι ακριβή, σχετικά και να μην υπερβαίνουν το σκοπό για τον οποίο διαβιβάζονται ή υφίστανται περαιτέρω επεξεργασία·
- iii) η «αρχή της διαφάνειας»: τα πρόσωπα πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με τον σκοπό της επεξεργασίας και την ταυτότητα του αρμοδίου για την επεξεργασία των δεδομένων στην τρίτη χώρα, καθώς και σχετικά με άλλες πληροφορίες, στο βαθμό που αυτό είναι αναγκαίο για να εξασφαλισθεί η δίκαιη μεταχείριση. Οι μόνες εξαιρέσεις που επιτρέπονται είναι οι εξαιρέσεις που προβλέπονται από τη νομοθεσία και είναι αναγκαίες σε μια δημοκρατική κοινωνία για σημαντικά δημόσια συμφέροντα·

- iv) η «αρχή της ασφάλειας»: κατά την οποία τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ασφαλείας που κρίνονται κατάλληλα για την αντιμετώπιση των κινδύνων που ενέχει η επεξεργασία λαμβάνονται από τον αρμόδιο για την επεξεργασία των δεδομένων. Οποιοδήποτε πρόσωπο ενεργεί υπό τον έλεγχο του αρμοδίου για την επεξεργασία των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένου του εκτελούντος την επεξεργασία, δεν πρέπει να επεξεργάζεται δεδομένα παρά μόνο κατόπιν εντολών από τον αρμόδιο για την επεξεργασία·
- v) τα «δικαιώματα πρόσβασης, διόρθωσης και αντίθεσης»: σύμφωνα με τα οποία το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα έχει το δικαίωμα να λαμβάνει αντίγραφο όλων των δεδομένων που το αφορούν και τα οποία αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας, και έχει το δικαίωμα να διορθώνει τα εν λόγω δεδομένα, όταν αποδεικνύονται ανακριβή. Σε ορισμένες περιπτώσεις το πρόσωπο το οποίο αφορούν τα δεδομένα πρέπει επίσης να έχει το δικαίωμα να προβάλλει αντιρρήσεις ως προς την επεξεργασία των δεδομένων που το αφορούν. Οι μόνες επιτρεπόμενες εξαιρέσεις αυτών των δεδομένων είναι οι εξαιρέσεις που προβλέπονται από τη νομοθεσία και είναι αναγκαίες σε μια δημοκρατική κοινωνία για σημαντικά δημόσια συμφέροντα·
- vi) οι «περιορισμοί στις μεταγενέστερες διαβιβάσεις»: σύμφωνα με τους οποίους κατ' αρχήν, οι περαιτέρω διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον παραλήπτη της αρχικής διαβίβασης δεδομένων επιτρέπονται μόνον όταν ο δεύτερος παραλήπτης (δηλ. ο παραλήπτης της μεταγενέστερης διαβίβασης) υπόκειται και αυτός στους κανόνες που εξασφαλίζουν επαρκές επίπεδο προστασίας·
- vii) τα «ευαίσθητα δεδομένα»: όταν υπάρχουν ειδικές κατηγορίες δεδομένων τα οποία αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνοτική προέλευση, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή τη συμμετοχή σε συνδικαλιστικές οργανώσεις, δεδομένα που αφορούν την υγεία ή τη σεξουαλική ζωή και δεδομένα σχετικά με αδικήματα, ποινικές καταδίκες ή μέτρα ασφαλείας, τότε τα δεδομένα δεν μπορούν να τύχουν επεξεργασίας, εκτός εάν το εσωτερικό δίκαιο παρέχει πρόσθετες διασφαλίσεις.

β) Μηχανισμοί επιβολής

Πρέπει να εφαρμόζονται κατάλληλοι μηχανισμοί, ώστε να εξασφαλίζεται ότι επιτυγχάνονται οι ακόλουθοι στόχοι:

- i) να εξασφαλίζεται ικανοποιητικό επίπεδο συμμόρφωσης με τους κανόνες, καθώς και υψηλός βαθμός ευαισθητοποίησης μεταξύ των αρμοδίων για την επεξεργασία των δεδομένων σχετικά με τις υποχρεώσεις τους, και μεταξύ των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα σχετικά με τα δικαιώματά τους και τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους για να τα ασκούν· να προβλέπονται αποτελεσματικές και αποτρεπτικές κυρώσεις· και συστήματα άμεσης επαλήθευσης από τις αρχές, τους αρμόδιους για την επεξεργασία των δεδομένων, ή ανεξάρτητους υπαλλήλους για την προστασία των δεδομένων·
- ii) να παρέχεται στήριξη και βοήθεια σε μεμονωμένα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους, τα οποία πρέπει να είναι σε θέση να εφαρμόζουν τα δικαιώματά τους άμεσα και αποτελεσματικά, και χωρίς αποτρεπτικό κόστος, καθώς και μέσω κατάλληλων θεσμικών μηχανισμών που καθιστούν εφικτή την ανεξάρτητη διερεύνηση των καταγγελιών·
- iii) να παρέχεται επαρκής επανόρθωση στο ζημιωθέν μέρος όταν οι κανόνες δεν τηρούνται και, ως εκ τούτου, να καθίστανται εφικτές η καταβολή αποζημίωσης και η επιβολή κυρώσεων, όταν κρίνεται σκόπιμο σύμφωνα με τους ισχύοντες εσωτερικούς κανόνες.

ΑΡΘΡΟ 200

Συνοχή με διεθνείς δεσμεύσεις

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM ενημερώνονται μεταξύ τους μέσω της επιτροπής εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK σχετικά με τις διεθνείς δεσμεύσεις ή ρυθμίσεις με τρίτες χώρες που ενδέχεται να πραγματοποιήσουν, ή σχετικά με οποιαδήποτε υποχρέωση ενδέχεται να έχουν, η οποία μπορεί να είναι σχετική με την εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου, και ιδίως σχετικά με οποιαδήποτε ρύθμιση η οποία προβλέπει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η αποθήκευση, η πρόσβαση από τρίτους ή η διαβίβαση σε τρίτους δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
2. Από την άποψη αυτή, κατόπιν αιτήματος του μέρους ΕΚ ή των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM, το μέρος ΕΚ ή τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM προβαίνουν σε διαβουλεύσεις προκειμένου να αντιμετωπίσουν τυχόν ζητήματα που ενδέχεται να προκύψουν.

ΑΡΘΡΟ 201

Συνεργασία

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία που έχουν η συνεργασία για την ευκολότερη διαμόρφωση των κατάλληλων νομοθετικών, δικαστικών και θεσμικών πλαισίων, καθώς και το επαρκές επίπεδο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συνάδει με τους στόχους και τις αρχές του παρόντος Κεφαλαίου.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7, τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται, μεταξύ άλλων για τη διευκόλυνση υποστήριξης στους ακόλουθους τομείς:

- α) ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειρογνομώνων·
- β) συνδρομή κατά την κατάρτιση νομοθεσίας, κατευθυντήριων γραμμών και εγχειριδίων·
- γ) παροχή κατάρτισης για βασικό προσωπικό·
- δ) παροχή βοήθειας για τη δημιουργία και τη λειτουργία σχετικών θεσμικών πλαισίων·
- ε) παροχή βοήθειας κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή πρωτοβουλιών συμμόρφωσης που στοχεύουν σε οικονομικούς φορείς και σε καταναλωτές, προκειμένου να τονώσουν την εμπιστοσύνη των επενδυτών και του κοινού.

ΜΕΡΟΣ III

ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

ΑΡΘΡΟ 202

Στόχος

Ο στόχος του παρόντος μέρους είναι να αποτρέπει και να διευθετεί τις διαφορές μεταξύ των μερών για την εξεύρεση αμοιβαία αποδεκτών λύσεων.

ΑΡΘΡΟ 203

Πεδίο εφαρμογής

1. Το παρόν μέρος εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε διαφορά που αφορά την ερμηνεία και την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας.
2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 98 της Συμφωνίας του Κοτονού εφαρμόζεται σε περίπτωση διαφοράς όσον αφορά τη συνεργασία και τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης, όπως προβλέπεται από τη Συμφωνία του Κοτονού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

ΑΡΘΡΟ 204

Διαβουλεύσεις

1. Τα μέρη επιδιώκουν τη διευθέτηση οποιασδήποτε διαφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 203 με την έναρξη διαβουλεύσεων καλή τη πίστη και με στόχο την επίτευξη αποδεκτής λύσης.

2. Ένα μέρος επιδιώκει διαβουλεύσεις με την υποβολή γραπτού αιτήματος στο άλλο μέρος και αντίγραφο στην επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK, με επισήμανση του σχετικού μέτρου και των διατάξεων της συμφωνίας με τις οποίες θεωρεί ότι δεν συμμορφώνεται το μέτρο.
3. Οι διαβουλεύσεις διεξάγονται εντός σαράντα (40) ημερών από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος. Οι διαβουλεύσεις θεωρείται ότι έχουν ολοκληρωθεί εντός εξήντα (60) ημερών από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος, εκτός εάν αμφότερα τα μέρη συμφωνήσουν τη συνέχιση των διαβουλεύσεων. Όλες οι πληροφορίες που δημοσιοποιούνται κατά τις διαβουλεύσεις παραμένουν εμπιστευτικές.
4. Οι διαβουλεύσεις για επείγοντα θέματα, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που αφορούν τα αναλώσιμα εποχικά εμπορεύματα, πραγματοποιούνται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος και θεωρείται ότι έχουν ολοκληρωθεί εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος.
5. Εάν οι διαβουλεύσεις δεν πραγματοποιηθούν εντός των χρονικών προθεσμιών που προβλέπονται στην παράγραφο 3 ή στην παράγραφο 4 αντίστοιχα, ή εάν οι διαβουλεύσεις ολοκληρωθούν χωρίς την επίτευξη συμφωνίας για αμοιβαία αποδεκτή λύση, το καταγγέλλον μέρος μπορεί να ζητήσει τη σύσταση ειδικής ομάδας διαιτησίας σύμφωνα με το άρθρο 206.
6. Ένα μέρος δεν εντάσσει μια διαφορά στο πλαίσιο του παρόντος μέρους σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή των Κεφαλαίων 4 και 5 του Τίτλου IV, εκτός εάν επικαλεσθεί τις διαδικασίες των άρθρων 189, παράγραφοι 3, 4 και 5 και 195, παράγραφοι 3, 4 και 5, αντίστοιχα, και το θέμα δεν έχει επιλυθεί ικανοποιητικά εντός εννέα (9) μηνών από την έναρξη των διαβουλεύσεων. Οι διαβουλεύσεις σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις αντικαθιστούν αυτές που προβλέπονται στο πλαίσιο του παρόντος άρθρου.

ΑΡΘΡΟ 205

Διαμεσολάβηση

1. Εάν οι διαβουλεύσεις δεν καταλήξουν σε αμοιβαία αποδεκτή λύση, τα μέρη μπορούν βάσει της συμφωνίας να προσφεύγουν σε διαμεσολαβητή. Εκτός αν συμφωνήσουν άλλως τα μέρη, οι όροι αναφοράς για τη διαμεσολάβηση αποτελούν το αντικείμενο του αιτήματος διαβουλεύσεων.
2. Εφόσον τα μέρη δεν συμφωνήσουν σχετικά με διαμεσολαβητή εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία της συμφωνίας για το αίτημα διαμεσολάβησης, ο πρόεδρος της επιτροπής εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK ή αντιπρόσωπός του, επιλέγει με κλήρωση διαμεσολαβητή μεταξύ των ατόμων που περιλαμβάνονται στον κατάλογο που αναφέρεται το άρθρο 221 και που δεν είναι υπήκοοι μέρους. Η επιλογή πραγματοποιείται ενός είκοσι πέντε (25) ημερών από την ημερομηνία υποβολής της συμφωνίας για το αίτημα διαμεσολάβησης και παρουσίας αντιπροσώπου κάθε μέρους. Ο διαμεσολαβητής συγκαλεί συνεδρίαση με τα μέρη το αργότερο τριάντα (30) μέρες μετά την επιλογή του. Ο διαμεσολαβητής λαμβάνει τις παρατηρήσεις κάθε μέρους το αργότερο δεκαπέντε (15) ημέρες μετά τη συνεδρίαση και κοινοποιεί γνώμη το αργότερο σαράντα πέντε (45) ημέρες μετά την επιλογή του.
3. Η γνώμη του διαμεσολαβητή μπορεί να περιλαμβάνει σύσταση για τον τρόπο διευθέτησης της διαφοράς σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας. Η γνώμη του διαμεσολαβητή δεν είναι δεσμευτική.

4. Τα μέρη μπορούν να συμφωνούν στην τροποποίηση των προθεσμιών που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Ο διαμεσολαβητής μπορεί επίσης να αποφασίσει την τροποποίηση των εν λόγω προθεσμιών κατόπιν σχετικού αιτήματος από οποιοδήποτε από τα μέρη ή κατόπιν δικής του πρωτοβουλίας, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες δυσκολίες που συναντά το οικείο μέρος ή την πολυπλοκότητα της υπόθεσης.

5. Οι διαδικασίες που συνεπάγονται διαμεσολάβηση και, ιδίως, όλες οι πληροφορίες που διατίθενται και οι θέσεις που λαμβάνονται από τα μέρη στο πλαίσιο των εν λόγω διαδικασιών, παραμένουν εμπιστευτικές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

ΤΜΗΜΑ 1

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΙΤΗΣΙΑΣ

ΑΡΘΡΟ 206

Έναρξη της διαδικασίας διαιτησίας

1. Στην περίπτωση που τα μέρη δεν μπορούν να διευθετήσουν τη διαφορά με διαβουλεύσεις σύμφωνα με το άρθρο 204 ή με διαμεσολάβηση σύμφωνα με το άρθρο 205, το προσφεύγον μέρος μπορεί να ζητήσει τη σύσταση ειδικής ομάδας διαιτησίας.

2. Το αίτημα για τη σύσταση ειδικής ομάδας διαιτησίας υποβάλλεται γραπτά στο μέρος κατά του οποίου απευθύνεται η καταγγελία και στην επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK. Το καταγγέλλον μέρος επισημαίνει στην αίτηση του τα συγκεκριμένα υπό εξέταση μέτρα και τεκμηριώνει τον τρόπο με τον οποίο εν λόγω μέτρα συνιστούν παραβίαση των διατάξεων της παρούσας συμφωνίας.

ΑΡΘΡΟ 207

Σύσταση ειδικής ομάδας διαιτησίας

1. Συστήνεται ειδική ομάδα διαιτησίας που απαρτίζεται από τρεις διαιτητές.
2. Εντός δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για σύσταση ειδικής ομάδας διαιτησίας στην επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK, τα μέρη διαβουλεύονται προκειμένου να επιτευχθεί συμφωνία για τη σύσταση της ειδικής ομάδας διαιτησίας.
3. Σε περίπτωση που τα μέρη αδυνατούν να συμφωνήσουν σχετικά με τη σύνθεσή της εντός της προθεσμίας που καθορίζεται στην παράγραφο 2, κάθε μέρος μπορεί να ζητήσει από τον πρόεδρο της επιτροπής εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK, ή από τον αντιπρόσωπό του, να επιλέξει και τα τρία μέλη με κλήρωση, από τον κατάλογο που καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 221, ένα μεταξύ των προσώπων που προτείνει το καταγγέλλον μέρος, ένα μεταξύ των προσώπων που προτείνει το μέρος εναντίον του οποίου ασκείται η καταγγελία και ένα μεταξύ των διαιτητών που έχουν επιλέξει τα μέρη και ο οποίος εκτελεί χρέη προέδρου. Στην περίπτωση που τα μέρη συμφωνήσουν για ένα ή περισσότερα μέλη της ειδικής ομάδας διαιτησίας, τα υπόλοιπα μέρη επιλέγονται σύμφωνα με την ίδια διαδικασία.

4. Σε περίπτωση διαφοράς που αφορά την ερμηνεία και την εφαρμογή των κεφαλαίων 4 και 5 του τίτλου IV, η ειδική ομάδα περιλαμβάνει τουλάχιστον δύο μέλη από κατάλογο που περιλαμβάνει δεκαπέντε (15) άτομα, ο οποίος έχει καταρτισθεί από την επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK σύμφωνα με το άρθρο 221.
5. Ο πρόεδρος της επιτροπής εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK ή ο αντιπρόσωπός του επιλέγει τους διαιτητές εντός πέντε (5) ημερών από την υποβολή της αίτησης που αναφέρεται στην παράγραφο 3 από οποιοδήποτε μέρος και με την παρουσία αντιπροσώπου από κάθε μέρος.
6. Η ημερομηνία σύστασης της ειδικής ομάδας διαιτησίας είναι η ημερομηνία επιλογής των τριών διαιτητών.

ΑΡΘΡΟ 208

Ενδιάμεση έκθεση της ειδικής ομάδας διαιτησίας

Η ειδική ομάδα διαιτησίας κοινοποιεί στα μέρη ενδιάμεση έκθεση που περιλαμβάνει περιγραφή και συμπεράσματα, γενικά το αργότερο εκατόν είκοσι (120) ημέρες από την ημερομηνία σύστασης της ειδικής ομάδας διαιτησίας. Τα μέρη μπορούν να υποβάλλουν στην ειδική ομάδα διαιτησίας γραπτές παρατηρήσεις για την ενδιάμεση έκθεσή της, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της έκθεσης αυτής.

ΑΡΘΡΟ 209

Αποφάσεις της ειδικής ομάδας διαιτησίας

1. Η ειδική ομάδα διαιτησίας διαβιβάζει την απόφασή της στα μέρη και στην επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK εντός εκατόν πενήντα (150) ημερών από τη σύστασή της. Όταν θεωρείται ότι η εν λόγω προθεσμία δεν μπορεί να τηρηθεί, ο πρόεδρος της ειδικής ομάδας διαιτησίας πρέπει να ενημερώνει τα μέρη στην επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK γραπτά, αναφέροντας τους λόγους της καθυστέρησης και την ημερομηνία κατά την οποία η ειδική ομάδα προβλέπει να ολοκληρώσει τις εργασίες της. Σε καμία περίπτωση, η απόφαση δεν μπορεί να ανακοινωθεί αργότερα από εκατόν ογδόντα (180) ημέρες από την ημερομηνία σύστασης της ειδικής ομάδας διαιτησίας.
2. Σε επείγουσες περιπτώσεις, μεταξύ των οποίων και στην περίπτωση αλλοιώσιμων και τροφικών αγαθών, η ειδική ομάδα διαιτησίας καταβάλλει κάθε προσπάθεια για να εκδώσει την απόφασή της εντός εβδομήντα πέντε (75) ημερών από τη σύστασή της. Η προθεσμία αυτή δεν πρέπει, σε καμία περίπτωση, να παρατείνεται πέραν των ενενήντα (90) από τη σύστασή της. Η ειδική ομάδα διαιτησίας μπορεί να εκδίδει προκαταρκτική απόφαση εντός δέκα (10) ημερών από τη σύστασή της, εφόσον κρίνει ότι η συγκεκριμένη υπόθεση είναι επείγουσα.
3. Οποιοδήποτε μέρος μπορεί να ζητήσει από την ειδική ομάδα διαιτησίας να διατυπώσει σύσταση για τους τρόπους συμμόρφωσης του μέρους κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία. Σε περίπτωση διαφοράς σχετικά με ερμηνεία και την εφαρμογή των κεφαλαίων 4 και 5 του τίτλου IV, η ειδική ομάδα διαιτησίας περιλαμβάνει σύσταση για τους τρόπους εξασφάλισης της συμμόρφωσης με τις σχετικές διατάξεις των εν λόγω Κεφαλαίων.

ΤΜΗΜΑ 2

ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ

ΑΡΘΡΟ 210

Συμμόρφωση προς την απόφαση της ειδικής ομάδας διαιτησίας

Κάθε μέρος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθεί με την απόφαση της ειδικής ομάδας διαιτησίας και τα μέρη επιχειρούν προσπάθειες να συμφωνήσουν όσον αφορά το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την εφαρμογή της απόφασης.

ΑΡΘΡΟ 211

Εύλογο χρονικό διάστημα για τη συμμόρφωση

1. Το αργότερο εντός τριάντα ημερών (30) από την κοινοποίηση της απόφασης της ειδικής ομάδας διαιτησίας στα μέρη, το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία ανακοινώνει στο καταγγέλλον μέρος και στην επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK το χρονικό διάστημα που θα απαιτηθεί για την εφαρμογή της (εύλογο χρονικό διάστημα).

2. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των μερών όσον αφορά το εύλογο χρονικό διάστημα για την εφαρμογή της απόφασης της ειδικής ομάδας διαιτησίας, το καταγγέλλον μέρος ζητά γραπτά από την ειδική ομάδα διαιτησίας, εντός είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση που αναφέρεται στην παράγραφο 1, να προσδιορίσει τη διάρκεια του εύλογου χρονικού διαστήματος. Η εν λόγω αίτηση κοινοποιείται ταυτόχρονα στο άλλο μέρος και στην επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK. Η ειδική ομάδα διαιτησίας κοινοποιεί την απόφασή της στα μέρη και στην επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

3. Κατά τον καθαρισμό της διάρκειας του εύλογου χρονικού διαστήματος, η ειδική ομάδα διαιτησίας λαμβάνει υπόψη το χρονικό διάστημα που συνήθως απαιτεί το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία ώστε να θεσπίσει ανάλογες νομοθετικές ή διοικητικές διατάξεις με αυτές που επισημαίνει το εν λόγω μέρος ως απαραίτητες για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης. Η ειδική ομάδα διαιτησίας λαμβάνει επίσης υπόψη τους διαπιστωμένους περιορισμούς ικανότητας που ενδέχεται να επηρεάσουν τη θέσπιση των απαιτούμενων μέτρων από το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία.

4. Σε περίπτωση που είναι αδύνατη η σύγκληση της αρχικής ειδικής ομάδας διαιτησίας, ή ορισμένων από τα μέλη της, ισχύουν οι διαδικασίες που ορίζονται στο άρθρο 207. Η προθεσμία κοινοποίησης της απόφασης είναι σαράντα πέντε (45) ημέρες από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης που αναφέρεται στην παράγραφο 2.

5. Το εύλογο χρονικό διάστημα μπορεί να παραταθεί με συμφωνία μεταξύ των μερών.

ΑΡΘΡΟ 212

Επανεξέταση των μέτρων που ελήφθησαν
για τη συμμόρφωση με την απόφαση της ειδικής ομάδας διαιτησίας

1. Το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία κοινοποιεί στο άλλο μέρος και στην επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK, πριν από τη λήξη του εύλογου χρονικού διαστήματος, κάθε μέτρο που λαμβάνεται για τη συμμόρφωση με την απόφαση της ειδικής ομάδας διαιτησίας.
2. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των μερών όσον αφορά τη συμβατότητα κάθε μέτρου που έχει κοινοποιηθεί σύμφωνα με την παράγραφο 1, με τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας, το καταγγέλλον μέρος μπορεί να ζητά γραπτά από την ειδική ομάδα να αποφασίζει σχετικά με το ζήτημα. Στο πλαίσιο της εν λόγω αίτησης, πρέπει να καθορίζεται το συγκεκριμένο μέτρο που εξετάζεται και να διευκρινίζεται ο τρόπος με τον οποίο το συγκεκριμένο μέτρο δεν συμβιβάζεται με τις διατάξεις αυτής της συμφωνίας. Η ειδική ομάδα διαιτησίας εκδίδει την απόφασή της εντός ενενήντα (90) ημερών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης. Σε επείγουσες περιπτώσεις, μεταξύ των οποίων και στην περίπτωση αλλοιώσιμων αγαθών, η ειδική ομάδα διαιτησίας καταβάλλει κάθε προσπάθεια για να εκδώσει την απόφασή της εντός σαράντα πέντε (45) ημερών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.
3. Στην περίπτωση που είναι αδύνατη η σύγκληση της αρχικής ειδικής ομάδας διαιτησίας, ή ορισμένων από τα μέλη της, ισχύουν οι διαδικασίες που ορίζονται στο άρθρο 207. Η προθεσμία για την κοινοποίηση της απόφασης είναι εκατόν πέντε (105) ημέρες από την ημερομηνία της υποβολής της αίτησης που αναφέρεται στην παράγραφο 2.

ΑΡΘΡΟ 213

Προσωρινά μέσα θεραπείας σε περίπτωση μη συμμόρφωσης

1. Εάν το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία παραλείψει να κοινοποιήσει μέτρο που έχει θεσπίσει προκειμένου να συμμορφωθεί με την απόφαση της ειδικής ομάδας διαιτησίας πριν από τη λήξη του εύλογου χρονικού διαστήματος, ή εάν η ειδική ομάδα διαιτησίας αποφασίσει ότι το κοινοποιηθέν μέτρο βάσει του άρθρου 212 παράγραφος 1 δεν συμβιβάζεται με τις υποχρεώσεις αυτού του μέρους δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία παρουσιάζει προσφορά για προσωρινή αποζημίωση, αν το ζητήσει το καταγγέλλον μέρος. Καμία διάταξη της συμφωνίας δεν υποχρεώνει το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία να προσφέρει χρηματοοικονομική αποζημίωση.

2. Σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί συμφωνία για την αποζημίωση εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήξη του εύλογου χρονικού διαστήματος ή από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης της ειδικής ομάδας διαιτησίας βάσει του άρθρου 212 ότι το μέτρο που λαμβάνεται για η συμμόρφωση δεν συμβιβάζεται με τη συμφωνία, το καταγγέλλον μέρος δικαιούται μετά από ανακοίνωση στο άλλο μέρος, να θεσπίζει τα κατάλληλα μέτρα. Κατά τη θέσπιση των εν λόγω μέτρων το καταγγέλλον μέρος επιδιώκει να επιλέγει μέτρα που επηρεάζουν στο ελάχιστο την επίτευξη των στόχων της παρούσας συμφωνίας και λαμβάνει υπόψη τον αντίκτυπό τους στην οικονομία του μέρους κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία και στα μεμονωμένα κράτη CARIFORUM. Επιπλέον, εφόσον το μέρος ΕΚ έχει αποκτήσει το δικαίωμα για τη θέσπιση των εν λόγω μέτρων, επιλέγει μέτρα που στοχεύουν συγκεκριμένα στη συμμόρφωση του κράτους ή των κρατών CARIFORUM τα μέτρα του οποίου ή των οποίων διαπιστώθηκε ότι παραβιάζουν την παρούσα συμφωνία. Τα υπόλοιπα κράτη CARIFORUM διευκολύνουν τη θέσπιση των μέτρων για τη συμμόρφωση με την απόφαση της ειδικής ομάδας διαιτησίας από το κράτος ή τα κράτη CARIFORUM που προβαίνουν σε παράβαση. Στις περιπτώσεις διαφοράς στο πλαίσιο των κεφαλαίων 4 και 5 του τίτλου IV, τα κατάλληλα μέτρα δεν περιλαμβάνουν την αναστολή των εμπορικών παραχωρήσεων σύμφωνα με την παρούσα συμφωνία. Το καταγγέλλον μέρος μπορεί να θεσπίσει τα απαιτούμενα μέτρα εντός δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία της κοινοποίησης.

3. Το μέρος ΕΚ επιδεικνύει την αρμόζουσα μετριοπάθεια όταν ζητά την παροχή αποζημίωσης ή τη θέσπιση κατάλληλων μέτρων σύμφωνα με τις παραγράφους 1 ή 2.
4. Τα μέτρα αποκατάστασης ή τα κατάλληλα μέτρα έχουν προσωρινό χαρακτήρα και εφαρμόζονται μόνον έως ότου το μέτρο που έχει κριθεί ότι παραβιάζει τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας αρθεί ή τροποποιηθεί ώστε να συμμορφωθεί με τις εν λόγω διατάξεις, ή έως ότου τα μέρη καταλήξουν σε συμφωνία για τη διευθέτηση της διαφοράς.

ΑΡΘΡΟ 214

Επανεξέταση των μέτρων που ελήφθησαν
για τη συμμόρφωση μετά τη θέσπιση των κατάλληλων μέτρων

1. Το μέρος κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία κοινοποιεί στο άλλο μέρος και στην επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK, όλα τα μέτρα που λαμβάνει προκειμένου να συμμορφωθεί με την απόφαση της ειδικής ομάδας διαιτησίας και την αίτησή του για τη λήξη της εφαρμογής των κατάλληλων μέτρων από το καταγγέλλον μέρος.

2. Εάν τα μέρη δεν καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με τη συμβατότητα του κοινοποιηθέντος μέτρου με τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας, εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία υποβολής της κοινοποίησης, το καταγγέλλον μέρος μπορεί να ζητεί γραπτώς από τον πρόεδρο της αρχικής ειδικής ομάδας διαιτησίας να αποφασίσει σχετικά με το ζήτημα. Η εν λόγω αίτηση κοινοποιείται στο άλλο μέρος και στην επιτροπή εμπορίου κατάρτισης CARIFORUM-EK. Η απόφαση της ειδικής ομάδας διαιτησίας κοινοποιείται στα μέρη και στην επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK εντός σαράντα πέντε (45) ημερών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης. Εάν η ειδική ομάδα διαιτησίας αποφασίσει ότι κάθε μέτρο που λαμβάνεται για τη συμμόρφωση, δεν συνάδει με τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας, η ειδική ομάδα διαιτησίας καθορίζει εάν το καταγγέλλον μέρος μπορεί να συνεχίσει να εφαρμόζει τα κατάλληλα μέτρα. Εάν η ειδική ομάδα διαιτησίας αποφασίσει ότι κάθε μέτρο που λαμβάνεται για τη συμμόρφωση, συνάδει με τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας, λήγει η ισχύς των κατάλληλων μέτρων.

3. Στην περίπτωση που είναι αδύνατη η σύγκληση της αρχικής ειδικής ομάδας διαιτησίας, ή ορισμένων εκ των μελών της, ισχύουν οι διαδικασίες που ορίζονται στο άρθρο 207. Η προθεσμία για την κοινοποίηση της απόφασης είναι εξήντα (60) ημέρες από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης που αναφέρεται στην παράγραφο 2.

ΤΜΗΜΑ 3

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 215

Αμοιβαία αποδεκτή λύση

Τα μέλη μπορούν να καταλήγουν σε αποδεκτή λύση για τη διαφορά στο πλαίσιο του παρόντος μέρους, ανά πάσα στιγμή. Ενημερώνουν σχετικά την επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK για οποιαδήποτε τέτοια λύση. Με τη θέσπιση αμοιβαία αποδεκτής λύσης, η διαδικασία ολοκληρώνεται.

ΑΡΘΡΟ 216

Εσωτερικός κανονισμός

1. Οι διαδικασίες διευθέτησης διαφορών σύμφωνα με το Κεφάλαιο 2 του παρόντος μέρους διέπονται από τον εσωτερικό κανονισμό που εγκρίνεται από το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK εντός τριών (3) μηνών από την προσωρινή εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας.

2. Οι ακροάσεις της ειδικής ομάδας διαιτησίας είναι ανοιχτές στο κοινό, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό, εκτός αν η ειδική ομάδα διαιτησίας αποφασίσει άλλως είτε αυτεπάγγελα είτε κατόπιν αίτησης των μερών.

ΑΡΘΡΟ 217

Πληροφορίες και τεχνικές συμβουλές

Κατόπιν σχετικού αιτήματος ενός μέρους, ή με δική της πρωτοβουλία, η ειδική ομάδα διαιτησίας μπορεί να λαμβάνει πληροφορίες από άλλη πηγή, συμπεριλαμβανομένων των μερών που εμπλέκονται στη διαφορά, την οποία θεωρεί κατάλληλη για τη διαδικασία της ειδικής ομάδας διαιτησίας. Η ειδική ομάδα διαιτησίας έχει επίσης το δικαίωμα να ζητεί τη σχετική γνώμη εμπειρογνομόνων, εφόσον το θεωρεί σκόπιμο. Τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να υποβάλλουν φιλικές παρατηρήσεις στην ειδική ομάδα διαιτησίας σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό. Κάθε πληροφορία που συγκεντρώνεται κατ' αυτό τον τρόπο, γνωστοποιείται σε έκαστο των μερών για τη διατύπωση παρατηρήσεων.

ΑΡΘΡΟ 218

Γλώσσες υποβολής παρατηρήσεων

1. Οι γραπτές και προφορικές παρατηρήσεις των μερών υποβάλλονται σε οποιαδήποτε επίσημη γλώσσα των μερών.
2. Τα μέρη επιχειρούν να συμφωνήσουν σε κοινή γλώσσα εργασίας για οποιαδήποτε συγκεκριμένη διαδικασία στο πλαίσιο του παρόντος μέρους. Εάν τα μέρη αδυνατούν να συμφωνήσουν σε μια κοινή γλώσσα εργασίας, κάθε μέρος προβαίνει στις σχετικές διευθετήσεις και επιβαρύνεται με τις δαπάνες μετάφρασης των γραπτών παρατηρήσεων του και διερμηνείες κατά τις ακροάσεις στην γλώσσα επιλογής του μέρους κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία, εκτός αν η εν λόγω γλώσσα είναι η επίσημη γλώσσα του εν λόγω μέρους¹.

ΑΡΘΡΟ 219

Κανόνες ερμηνείας

Οι ειδικές ομάδες διαιτησίας εφαρμόζουν και ερμηνεύουν τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας σύμφωνα με τους συνήθεις κανόνες για την ερμηνεία του δημοσίου διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της Σύμβασης της Γενεύης περί του δικαίου των Συνθηκών. Οι αποφάσεις της ειδικής ομάδας διαιτησίας δεν είναι δυνατόν να αυξάνουν ή να μειώνουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας.

¹ Για του σκοπούς του παρόντος άρθρου, οι επίσημες γλώσσες των κρατών CARIFORUM είναι η ολλανδική, η αγγλική, η γαλλική και η ισπανική, ενώ οι επίσημες γλώσσες του μέρους ΕΚ αναγράφονται στο άρθρο 249.

ΑΡΘΡΟ 220

Αποφάσεις της ειδικής ομάδας διαιτησίας

1. Η ειδική ομάδα διαιτησίας καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια να λαμβάνει κάθε απόφαση με συναίνεση. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατό να ληφθεί απόφαση με συναίνεση, η σχετική απόφαση λαμβάνεται με πλειοψηφία. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν δημοσιεύονται οι γνώμες μειοψηφίας των διαιτητών.
2. Στην απόφαση αναφέρονται τα πραγματικά περιστατικά, η δυνατότητα εφαρμογής των σχετικών διατάξεων της παρούσας συμφωνίας και η βασική αιτιολόγηση των διαπιστώσεων και των συμπερασμάτων τα οποία διατυπώνει. Η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK δημοσιοποιεί τις αποφάσεις της ειδικής ομάδας διαιτησίας, εκτός αν αποφασίσει άλλως.

ΑΡΘΡΟ 221

Κατάλογος διαιτητών

1. Η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK, το αργότερο εντός τριών μηνών από την έναρξη προσωρινής εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας, καταρτίζει κατάλογο δεκαπέντε (15) ατόμων που είναι πρόθυμα και ικανά να εργασθούν ως διαιτητές. Καθένα από τα μέρη, επιλέγει πέντε άτομα ως διαιτητές. Τα δύο μέρη συμφωνούν επίσης ως προς πέντε πρόσωπα που δεν είναι υπήκοοι κανενός από τα μέρη που θα εκτελέσουν χρέη προέδρου της ειδικής ομάδας διαιτησίας. Η Επιτροπή εμπορίου CARIFORUM-EK μεριμνά ώστε ο κατάλογος να διατηρείται πάντα σε αυτό το επίπεδο.

2. Οι διαιτητές διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στους τομείς του διεθνούς εμπορικού δικαίου. Είναι ανεξάρτητοι, συμμετέχουν σε ατομική βάση, δεν λαμβάνουν οδηγίες από κάποιον οργανισμό ή δημόσια αρχή, ούτε συνδέονται με τη δημόσια αρχή οιαδήποτε από τα μέρη και συμμορφώνονται με τον κώδικα δεοντολογίας που προσαρτάται στον εσωτερικό κανονισμό.

3. Η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK μπορεί να καταρτίσει συμπληρωματικό κατάλογο δεκαπέντε (15) ατόμων με εξειδικευμένη εμπειρογνωμοσύνη σε συγκεκριμένα θέματα που καλύπτονται από την παρούσα συμφωνία. Στην περίπτωση που εφαρμόζεται η διαδικασία επιλογής του άρθρου 207, ο πρόεδρος της επιτροπής εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK μπορεί να χρησιμοποιεί τον εν λόγω τομεακό κατάλογο με τη συμφωνία αμφοτέρων των μερών. Η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK καταρτίζει συμπληρωματικό κατάλογο δεκαπέντε (15) ατόμων με εμπειρογνωμοσύνη στα συγκεκριμένα θέματα που καλύπτονται από τα Κεφάλαια 4 και 5 του Τίτλου IV.

ΑΡΘΡΟ 222

Σχέση με τις υποχρεώσεις στο πλαίσιο του ΠΟΕ

1. Οι φορείς διαιτησίας που θεσπίζονται στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας, δεν εκδικάζουν διαφορές σχετικά με τα δικαιώματα και υποχρεώσεις κάθε μέρους ή των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM, δυνάμει της Συμφωνίας για την ίδρυση του ΠΟΕ.

2. Η προσφυγή στις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας για τη διευθέτηση διαφορών ισχύει υπό την επιφύλαξη τυχόν δράσης στο πλαίσιο του ΠΟΕ, συμπεριλαμβανομένης της δράσης για τη διευθέτηση των διαφορών. Ωστόσο, εάν μέρος ή υπογράφων κράτος CARIFORUM έχει κινήσει διαδικασία διευθέτησης διαφορών, όσον αφορά ένα συγκεκριμένο θέμα, είτε δυνάμει του άρθρου 206 παράγραφος 1 του παρόντος μέρους είτε δυνάμει της συμφωνίας ΠΟΕ, δεν κινεί διαδικασία διευθέτησης των διαφορών όσον αφορά το ίδιο θέμα στο πλαίσιο του άλλου φόρουμ πριν να ολοκληρωθεί η πρώτη διαδικασία. Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, θεωρείται ότι οι διαδικασίες διευθέτησης διαφορών δυνάμει της συμφωνίας ΠΟΕ κινούνται όταν ένα μέρος ή υπογράφων κράτος CARIFORUM ζητήσει τη συγκρότηση ειδικής ομάδας διαιτησίας δυνάμει του άρθρου 6 του μνημονίου κατανόησης του ΠΟΕ σχετικά με τους κανόνες και τις διαδικασίες που διέπουν τη διευθέτηση των διαφορών.

3. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν αποκλείει τη δυνατότητα μέρους ή υπογράφωντος κράτους CARIFORUM να εφαρμόζει την αναστολή των υποχρεώσεων που εγκρίνεται από το όργανο διευθέτησης διαφορών ΠΟΕ. Καμία διάταξη της συμφωνίας ΠΟΕ δεν αποκλείει τη δυνατότητα των μερών για αναστολή των οφελών στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας.

ΑΡΘΡΟ 223

Προθεσμίες

1. Όλες οι προθεσμίες που προβλέπονται στο παρόν μέρος, συμπεριλαμβανομένων των προθεσμιών κοινοποίησης των αποφάσεων από τις ειδικές ομάδες διαιτησίας, υπολογίζονται σε ημερολογιακές ημέρες από την ημέρα που έπεται της πράξης ή του γεγονότος που αφορούν.

2. Κάθε προθεσμία που αναφέρεται στο παρόν μέρος μπορεί να παρατείνεται με αμοιβαία συμφωνία των μερών.

ΜΕΡΟΣ IV

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 224

Γενική ρήτρα εξαιρέσεως

1. Με την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω μέτρα δεν εφαρμόζονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να συνιστούν μέσο αυθαίρετης ή αδικαιολόγητης διακριτικής μεταχείρισης μεταξύ των μερών στα οποία επικρατούν παρόμοιες συνθήκες ή συγκεκριμένο περιορισμό των συναλλαγών στον τομέα των υπηρεσιών, των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ή της εγκατάστασης, καμία από τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας δεν μπορεί να ερμηνευθεί κατά την έννοια ότι εμποδίζει τη θέσπιση ή την επιβολή της εφαρμογής από το μέρος ΕΚ, τα κράτη CARIFORUM ή υπογράφων κράτος CARIFORUM, μέτρων που:

- α) είναι απαραίτητα για την προστασία της δημόσιας ασφάλειας και της δημόσιας ηθικής¹ ή τη διατήρηση της δημόσιας τάξης·
- β) είναι απαραίτητα για την προστασία της ζωής ή της υγείας των ανθρώπων, των ζώων ή των φυτών·

¹ Τα μέρη συμφωνούν ότι, σύμφωνα με το Κεφάλαιο 5 του Τίτλου IV, τα μέτρα που απαιτούνται για την καταπολέμηση της παιδικής εργασίας, θεωρείται ότι περιλαμβάνονται στο πλαίσιο των μέτρων που απαιτούνται για την προστασία της δημόσιας ηθικής ή των μέτρων που απαιτούνται για την προστασία της υγείας.

- γ) είναι απαραίτητα για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς νόμους και κανονισμούς που δεν αντιβαίνουν στις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αναφέρονται:
- i) στην πρόληψη δόλιων και απατηλών πρακτικών ή στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πλημμελούς εκτέλεσης συμβάσεων·
 - ii) στην προστασία της ιδιωτικής ζωής των ατόμων, όσον αφορά την επεξεργασία και τη διάδοση προσωπικών στοιχείων, και στην προστασία του εμπιστευτικού χαρακτήρα ατομικών στοιχείων και λογαριασμών·
 - iii) ασφάλεια·
 - iv) στην επιβολή τελωνειακών ρυθμίσεων· ή
 - v) στην προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας·

- δ) αφορούν την εισαγωγή ή την εξαγωγή χρυσού ή αργύρου·
- ε) είναι αναγκαία για την προστασία εθνικών θησαυρών με καλλιτεχνική, ιστορική ή αρχαιολογική αξία·
- στ) αφορούν τη διατήρηση εξαντλήσιμων φυσικών πόρων σε περίπτωση που τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται σε συνδυασμό με περιορισμούς για την εγχώρια παραγωγή ή κατανάλωση υπηρεσιών ή εγχώριων επενδύσεων·
- ζ) αφορούν προϊόντα που προέρχονται από εργασία φυλακισμένων· ή

- η) είναι αντίθετα με το στόχο των άρθρων 68 και 77, υπό τον όρο ότι η διαφορά στη μεταχείριση αποσκοπεί στην εξασφάλιση της δίκαιας ή αποτελεσματικής επιβολής ή συλλογής άμεσων φόρων, όσον αφορά τις υπηρεσίες ή τους φορείς παροχής υπηρεσιών του μέρους ΕΚ ή υπογράφοντος κράτους CARIFORUM.¹

¹ Τα μέτρα που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της δίκαιης ή αποτελεσματικής επιβολής ή συγκέντρωσης άμεσων φόρων περιλαμβάνουν μέτρα τα οποία λαμβάνονται από το μέρος ΕΚ ή υπογράφων κράτος CARIFORUM, στο πλαίσιο του δικού του συστήματος φορολογίας, τα οποία: i) εφαρμόζονται σε παρόχους υπηρεσιών, που δεν έχουν μόνιμη κατοικία σ' αυτό, αναγνωρίζοντας το γεγονός ότι η φορολογική υποχρέωση των μη μονίμων κατοίκων καθορίζεται βάσει των στοιχείων φορολόγησης που προέρχονται από το έδαφος του μέρους ΕΚ ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM · ή ii) εφαρμόζονται σε μη μόνιμους κατοίκους προκειμένου να εξασφαλισθεί η επιλογή ή η συγκέντρωση φόρων στο έδαφος του μέρους ΕΚ ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM· ή iii) εφαρμόζονται σε μόνιμους ή μη μόνιμους κατοίκους προκειμένου να αποφεύγεται η φοροαποφυγή ή η φοροδιαφυγή, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων συμμόρφωσης ή iv) εφαρμόζονται σε χρήστες υπηρεσιών που παρέχονται στο ή από το έδαφος του άλλου κράτους μέλους προκειμένου να εξασφαλισθεί η επιβολή ή συγκέντρωση φόρων στους εν λόγω χρήστες για στοιχεία που προέρχονται από το έδαφος του μέρους ΕΚ ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM, ή v) διακρίνουν παρόχους υπηρεσιών που υπόκεινται σε φορολογία για διεθνή στοιχεία φορολόγησης από άλλους παρόχους υπηρεσιών, αναγνωρίζοντας τη διαφορά που υφίσταται μεταξύ τους ως προς τη φύση της φορολογικής βάσης, ή vi) καθορίζουν, χορηγούν ή διανέμουν τα εισοδήματα, τα κέρδη, τις ζημίες, τις εκπτώσεις ή πιστώσεις των μόνιμων κατοίκων ή κλάδων υποκαταστημάτων ή μεταξύ προσώπων ή υποκαταστημάτων που συνδέονται με το ίδιο νομικό πρόσωπο προκειμένου να διασφαλισθεί η φορολογική βάση του μέρους ΕΚ ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM. Οι όροι ή οι έννοιες φορολογίας που αναφέρονται στο σημείο η) της παρούσας διάταξης καθορίζονται ανάλογα με τους ορισμούς και τις έννοιες φορολογίας ή με ισοδύναμους ή παρεμφερείς ορισμούς και έννοιες, βάσει του εσωτερικού δικαίου του μέρους ΕΚ ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM, που λαμβάνει το συγκεκριμένο μέτρο.

2. Οι διατάξεις του Τίτλου II και του παραρτήματος IV δεν εφαρμόζονται στα αντίστοιχα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης του μέλους ΕΚ και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM ή στις δραστηριότητες που αναπτύσσονται στο έδαφος καθενός από τα μέρη και οι οποίες συνδέονται, έστω και παρεμπιπτόντως, με την άσκηση δημόσιας εξουσίας.

ΑΡΘΡΟ 225

Εξαιρέσεις για λόγους ασφαλείας

1. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν ερμηνεύεται κατά την έννοια ότι:
 - α) το μέρος ΕΚ ή το υπογράφων κράτος CARIFORUM είναι υποχρεωμένο να καθιστά γνωστή οποιαδήποτε πληροφορία, όταν κατά την άποψή του η αποκάλυψη της πληροφορίας αυτής αντιβαίνει σε θεμελιώδη συμφέροντα ασφαλείας αυτού·
 - β) το μέρος ΕΚ ή το υπογράφων κράτος CARIFORUM δεν μπορεί να λαμβάνει μέτρα τα οποία κρίνει απαραίτητα για την προάσπιση των θεμελιωδών συμφερόντων ασφαλείας του, και συγκεκριμένα:
 - i) που αφορούν σχάσιμα ή συντήξιμα υλικά ή τα υλικά από τα οποία αυτά παράγονται·
 - ii) σχετικά με την άμεση ή έμμεση παροχή υπηρεσιών με στόχο τον εφοδιασμό στρατιωτικών εγκαταστάσεων,

- iii) που αφορούν την παραγωγή ή το εμπόριο όπλων, πολεμοφοδίων και πολεμικού υλικού·
 - iv) που αφορούν δημόσιες συμβάσεις αναγκαίες για την εθνική ασφάλεια ή την εθνική άμυνα· ή
 - v) που λαμβάνονται σε καιρό πολέμου ή άλλης έκτακτης κατάστασης στις διεθνείς σχέσεις· ή
- γ) το μέρος ΕΚ ή το υπογράφον κράτος CARIFORUM δεν μπορεί να λαμβάνει μέτρα για την εκτέλεση υποχρεώσεων που έχει αναλάβει για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.
2. Η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-ΕΚ ενημερώνεται όσο το δυνατόν πληρέστερα, σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται βάσει της παραγράφου 1, στοιχεία β) και γ) καθώς και σχετικά με τη λήξη της ισχύος αυτών.

ΑΡΘΡΟ 226

Φορολογία

1. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας, ή οποιασδήποτε άλλης ρύθμισης που έχει θεσπισθεί βάσει αυτής, δεν ερμηνεύεται κατά την έννοια ότι εμποδίζει το μέρος ΕΚ ή υπογράφων κράτος CARIFORUM να κάνει διάκριση, κατά την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων της φορολογικής του νομοθεσίας, μεταξύ φορολογουμένων που δεν ευρίσκονται στην ίδια κατάσταση, ιδίως όσον αφορά τον τόπο διαμονής τους, ή τον τόπο όπου επενδύουν τα κεφάλαιά τους.
2. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας, ή οποιασδήποτε άλλης ρύθμισης που έχει θεσπισθεί βάσει της παρούσας συμφωνίας, δεν ερμηνεύεται κατά την έννοια ότι εμποδίζει τη θέσπιση ή την εφαρμογή μέτρων που στοχεύουν στην πρόληψη της φοροαποφυγής ή της φοροδιαφυγής, κατ' εφαρμογή φορολογικών διατάξεων που περιέχονται σε συμφωνίες για την αποφυγή της διπλής φορολόγησης, σε άλλες φορολογικές ρυθμίσεις ή στην εθνική φορολογική νομοθεσία.
3. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν επηρεάζει τα δικαιώματα και υποχρεώσεις του μέρους ΕΚ ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM, που υπέχει βάσει φορολογικής σύμβασης. Σε περίπτωση ασυνέπειας της παρούσας συμφωνίας με οιαδήποτε τέτοια σύμβαση, η εν λόγω σύμβαση υπερισχύει όσον αφορά την συνέπεια.

ΜΕΡΟΣ V

ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 227

Κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK

1. Ιδρύεται κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK, το οποίο επιβλέπει την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας. Το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK συνέρχεται σε υπουργικό επίπεδο σε τακτά διαστήματα που δεν υπερβαίνουν τη διετία και, εκτάκτως, όταν το απαιτούν οι περιστάσεις και συμφωνούν τα μέρη.
2. Με την επιφύλαξη των καθηκόντων του Συμβουλίου Υπουργών, όπως καθορίζονται στο άρθρο 15 της Συμφωνίας του Κοτονού, το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK είναι γενικά υπεύθυνο για τη λειτουργία και την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας και παρακολουθεί την επίτευξη των στόχων της. Επίσης, εξετάζει κάθε σημαντικό θέμα που προκύπτει στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας, καθώς και κάθε άλλο διμερές, πολυμερές ή διεθνές θέμα κοινού ενδιαφέροντος το οποίο επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ των μερών.

3. Το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK εξετάζει, επίσης, προτάσεις και συστάσεις των μερών για την αναθεώρηση της παρούσας συμφωνίας.

ΑΡΘΡΟ 228

Σύνθεση και κανονισμός λειτουργίας

1. Το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK αποτελείται, αφενός, από τα μέλη του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μέλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και, αφετέρου, από τους εκπροσώπους των κυβερνήσεων των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM.
2. Τα κράτη CARIFORUM εξουσιοδοτούν έναν από τους εκπροσώπους τους να ενεργεί εξ ονόματός τους για όλα τα θέματα που υπάγονται στην παρούσα συμφωνία, για τα οποία έχουν συμφωνήσει να ενεργήσουν συλλογικά.
3. Το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK καταρτίζει τον εσωτερικό κανονισμό του.

4. Η προεδρία του κοινού συμβουλίου CARIFORUM-EK ασκείται εκ περιτροπής από αντιπρόσωπο του μέρους ΕΚ και αντιπρόσωπο CARIFORUM, σύμφωνα με τις διατάξεις του εσωτερικού κανονισμού του. Το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK υποβάλλει περιοδικές εκθέσεις για την εκτέλεση της παρούσας συμφωνίας στο συμβούλιο υπουργών, που έχει συγκροτηθεί σύμφωνα με το άρθρο 15 της Συμφωνίας του Κοτονού.
5. Τα μέλη του κοινού συμβουλίου CARIFORUM-EK είναι δυνατό να εκπροσωπούνται, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό του.

ΑΡΘΡΟ 229

Εξουσίες και διαδικασίες λήψης αποφάσεων

1. Για την επίτευξη των στόχων της παρούσας συμφωνίας, το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK έχει την εξουσία να λαμβάνει αποφάσεις για όλα τα θέματα που καλύπτονται από την παρούσα συμφωνία.
2. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται είναι δεσμευτικές για τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, τα οποία λαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα μέτρα για την εφαρμογή τους σύμφωνα με την εσωτερική νομοθεσία κάθε μέρους και υπογράφοντος κράτους CARIFORUM.
3. Επίσης, το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK μπορεί να προβαίνει στις κατάλληλες συστάσεις.

4. Σε ό,τι αφορά τα θέματα για τα οποία τα κράτη CARIFORUM συμφωνούν να ενεργήσουν συλλογικά, το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK θεσπίζει αποφάσεις και συστάσεις με αμοιβαία συμφωνία μεταξύ των μερών. Σε ό,τι αφορά τα θέματα για τα οποία τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM δεν έχουν συμφωνήσει να ενεργήσουν συλλογικά, η θέσπιση οποιασδήποτε απόφασης απαιτεί τη συμφωνία του ενδιαφερόμενου υπογράφοντος κράτους ή των ενδιαφερομένων υπογραφόντων κρατών CARIFORUM.

ΑΡΘΡΟ 230

Επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK

1. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK επικουρείται από την επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK που αποτελείται από αντιπροσώπους των μερών, κατά κανόνα σε επίπεδο ανώτερων υπαλλήλων. Τα κράτη CARIFORUM εξουσιοδοτούν έναν από τους αντιπροσώπους τους να ενεργεί εξ ονόματός τους για όλα τα θέματα στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας για τα οποία έχουν συμφωνήσει να ενεργήσουν συλλογικά. Κάθε μέρος ή υπογράφων κράτος CARIFORUM μπορεί να θέσει υπόψη της επιτροπής κάθε θέμα που αφορά την εφαρμογή της συμφωνίας ή την επίτευξη των στόχων της.
2. Το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK καταρτίζει τον εσωτερικό κανονισμό της επιτροπής εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK. Η προεδρία της επιτροπής εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK ασκείται εκ περιτροπής από αντιπρόσωπο καθενός από τα μέρη για θητεία ενός έτους. Υποβάλλει ετήσια έκθεση στο κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK.

3. Η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK ασκεί συγκεκριμένα τα ακόλουθα καθήκοντα:

α) Στον τομέα του εμπορίου:

- i) εποπτεύει και είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση και την ορθή εφαρμογή των διατάξεων της συμφωνίας, και αναλύει και συνιστά προτεραιότητες συνεργασίας από αυτή την άποψη·
- ii) παρακολουθεί την περαιτέρω επεξεργασία των διατάξεων της παρούσας συμφωνίας και αξιολογεί τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την εφαρμογή της·
- iii) αναλαμβάνει δράση για την αποφυγή και τη διευθέτηση διαφορών που ενδέχεται να προκύψουν σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του μέρους III·
- iv) συνδράμει το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του·
- v) παρακολουθεί την ανάπτυξη της περιφερειακής ολοκλήρωσης και των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων μεταξύ των μερών·
- vi) παρακολουθεί και αξιολογεί τον αντίκτυπο της εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας στην αειφόρο ανάπτυξη των μερών·

vii) αναλύει και αναλαμβάνει ενέργειες που μπορούν να διευκολύνουν το εμπόριο, τις επενδύσεις και τις επιχειρηματικές ευκαιρίες μεταξύ των μερών· και

viii) αναλύει οιαδήποτε θέματα που εντάσσονται στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας και κάθε θέμα που ενδέχεται να επηρεάσει την επίτευξη των στόχων.

β) Στον τομέα της ανάπτυξης:

i) συνδράμει το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK στην εκτέλεση των καθηκόντων του για θέματα αναπτυξιακής εργασίας που υπάγονται στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας·

ii) παρακολουθεί την παραγωγή των διατάξεων συνεργασίας που προβλέπονται από την παρούσα συμφωνία και συντονίζει τις σχετικές ενέργειες με τρίτα μέρη - δωρητές·

iii) διατυπώνει τις κατάλληλες συστάσεις για την εμπορική συνεργασία μεταξύ των μερών·

iv) υποβάλλει σε περιοδική αναθεώρηση τις προτεραιότητες συνεργασίας που προβλέπονται στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας, και προβαίνει σε συστάσεις για τη συμπερίληψη των νέων προτεραιοτήτων κατά περίπτωση· και

v) αναθεωρεί και αναλύει θέματα συνεργασίας που αφορούν την περιφερειακή ολοκλήρωση για την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας.

4. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK μπορεί:

- α) να συγκροτεί και να εποπτεύει ειδικές επιτροπές ή όργανα για την εξέταση θεμάτων της αρμοδιότητάς της και να καθορίζει τη σύνθεση, τα καθήκοντα, καθώς και τους κανόνες λειτουργίας τους·
- β) να συνεδριάζει ανά πάσα στιγμή με συμφωνία των μερών·
- γ) να εξετάζει κάθε σχετικό θέμα στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας και να λαμβάνει κατάλληλα μέτρα κατά την άσκηση των καθηκόντων της, και
- δ) να λαμβάνει αποφάσεις ή να διατυπώνει συστάσεις στις περιπτώσεις που προβλέπονται από την παρούσα συμφωνία ή όταν της έχει ανατεθεί η σχετική εκτελεστική αρμοδιότητα από το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK. Στις εν λόγω περιπτώσεις, η επιτροπή λαμβάνει αποφάσεις ή διατυπώνει συστάσεις σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 229 παράγραφος 4.

5. Η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK συνεδριάζει γενικώς μια φορά το έτος με αντικείμενο τη συνολική εξέταση της εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας, σε ημερομηνία και με ημερήσια διάταξη που συμφωνούνται εκ των προτέρων από τα μέρη, εκ περιτροπής στο μέρος ΕΚ το ένα έτος και στο κράτος CARIFORUM το επόμενο. Η επιτροπή διεξάγει συγκεκριμένες συνόδους εργασίας για την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στην παράγραφο 3, στοιχεία α) και β).

ΑΡΘΡΟ 231

Κοινοβουλευτική επιτροπή CARIFORUM-EK

1. Συγκροτείται κοινοβουλευτική επιτροπή CARIFORUM-EK. Αποτελεί για τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των νομοθετικών σωμάτων των κρατών CARIFORUM, φόρουμ συνάντησης και ανταλλαγής απόψεων. Συνεδριάζει κατά διαστήματα τα οποία καθορίζει η ίδια. Συνεργάζεται με την κοινοβουλευτική συνέλευση ίσης εκπροσώπησης που προβλέπεται από το άρθρο 17 της Συμφωνίας του Κοτονού.
2. Η κοινοβουλευτική επιτροπή CARIFORUM-EK αποτελείται από μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αφενός, και από μέλη των νομοθετικών σωμάτων των κρατών CARIFORUM, αφετέρου. Οι αντιπρόσωποι των μερών μπορούν παρίστανται σε συνεδριάσεις της κοινοβουλευτικής επιτροπής CARIFORUM-EK.
3. Η κοινοβουλευτική επιτροπή CARIFORUM-EK καταρτίζει τον εσωτερικό κανονισμό της και ενημερώνει σχετικά το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK.
4. Η προεδρία της κοινοβουλευτικής επιτροπής CARIFORUM-EK ασκείται εκ περιτροπής από αντιπρόσωπο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και από αντιπρόσωπο του κράτους CARIFORUM, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού λειτουργίας της.

5. Η κοινοβουλευτική επιτροπή CARIFORUM-EK μπορεί να ζητά από το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK σχετικές πληροφορίες για την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας και το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK παρέχει στην επιτροπή τις ζητούμενες πληροφορίες.
6. Η κοινοβουλευτική επιτροπή CARIFORUM-EK ενημερώνεται για τις αποφάσεις και τις συστάσεις του κοινού συμβουλίου CARIFORUM-EK.
7. Η κοινοβουλευτική επιτροπή CARIFORUM-EK μπορεί να διατυπώνει συστάσεις στο κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK και στην επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK.

ΑΡΘΡΟ 232

Συμβουλευτική επιτροπή CARIFORUM-EK

1. Συγκροτείται συμβουλευτική επιτροπή CARIFORUM-EK με έργο να συνδράμει το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK στην προώθηση του διαλόγου και της συνεργασίας μεταξύ των αντιπροσώπων των οργανισμών της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένης της ακαδημαϊκής κοινότητας, και των κοινωνικών και οικονομικών εταίρων. Ο εν λόγω διάλογος και η συνεργασία περιλαμβάνουν όλα τα οικονομικά, κοινωνικά περιβαλλοντικά θέματα των σχέσεων μεταξύ του μέρους ΕΚ και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM, που απορρέουν από την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας.

2. Η συμμετοχή στη συμβουλευτική επιτροπή CARIFORUM-EK αποφασίζεται από το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK, με σκοπό την εξασφάλιση ευρείας εκπροσώπησης όλων των ενδιαφερόμενων μερών.
3. Η συμβουλευτική επιτροπή CARIFORUM-EK εκτελεί τις δραστηριότητες της βάσει διαβουλεύσεων με το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK ή με δική της πρωτοβουλία, και προβαίνει σε συστάσεις στο κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK. Οι αντιπρόσωποι των μερών παρίσταται στις συνεδριάσεις της συμβουλευτικής επιτροπής CARIFORUM-EK.
4. Η συμβουλευτική επιτροπή CARIFORUM-EK καταρτίζει τον εσωτερικό κανονισμό της σε συμφωνία με το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK.
5. Η συμβουλευτική επιτροπή CARIFORUM-EK διατυπώνει συστάσεις στο κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK και στην επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK.

ΜΕΡΟΣ VI

ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 233

Ορισμός των μερών και τήρηση των υποχρεώσεων

1. Τα συμβαλλόμενα μέρη στην παρούσα συμφωνία είναι η Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, η Κοινοπολιτεία των Μπαχάμες, το Μπαρμπάντος, το Μπελίζε, η Κοινοπολιτεία της Δομίνικας, η Δομινικανή Δημοκρατία, η Γρενάδα, η Δημοκρατία της Γουιάνας, η Δημοκρατία της Αϊτής, η Τζαμάικα, ο Άγιος Χριστόφορος και Νέβις, η Αγία Λουκία, ο Άγιος Βικέντιος και οι Γρεναδίνες, η Δημοκρατία του Σουρινάμ και η Δημοκρατία του Τρινιδάδ και Τομπάγκο, εφεξής «κράτη CARIFORUM», αφενός, και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ή τα κράτη μέλη της ή η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα κράτη μέλη της, εντός των ορίων των αντιστοίχων αρμοδιοτήτων τους, όπως απορρέουν από τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, εφεξής «μέρος ΕΚ», αφετέρου.
2. Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας, τα κράτη CARIFORUM συμφωνούν να ενεργούν συλλογικά.
3. Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας, ο όρος «μέρος» αναφέρεται στα κράτη CARIFORUM που λειτουργούν συλλογικά ή στο μέρος ΕΚ, κατά περίπτωση. Ο όρος «μέρη» αναφέρεται στα κράτη CARIFORUM που ενεργούν συλλογικά και στο μέρος ΕΚ.

4. Στις περιπτώσεις που προβλέπεται ή απαιτείται επιμέρους δράση για την άσκηση των δικαιωμάτων ή τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας, γίνεται αναφορά στα «υπογράφοντα κράτη CARIFORUM».

5. Τα μέρη ή τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, κατά περίπτωση, θεσπίζουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο που απαιτείται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους βάσει της παρούσας συμφωνίας και μεριμνούν για τη συμμόρφωσή τους με τους στόχους που ορίζονται από την παρούσα συμφωνία.

ΑΡΘΡΟ 234

Συντονιστές και ανταλλαγή πληροφοριών

1. Για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας και την εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας, το μέρος ΕΚ, τα κράτη CARIFORUM συλλογικά και κάθε υπογράφων κράτος CARIFORUM μπορούν να ορίζουν συντονιστή για την προσωρινή εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας. Ο ορισμός των συντονιστών πραγματοποιείται με την επιφύλαξη συγκεκριμένου ορισμού των αρμόδιων αρχών στο πλαίσιο συγκεκριμένων διατάξεων της παρούσας συμφωνίας.

2. Κατόπιν αιτήματος οποιουδήποτε μέρους, ο συντονιστής του άλλου μέρους ή υπογράφοντος κράτους CARIFORUM επισημαίνει την υπηρεσία ή τον υπάλληλο που ευθύνονται για κάθε θέμα που αφορά την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας και παρέχει την απαιτούμενη στήριξη για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας με το αιτούν μέρος.